

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

«Kmetovalec» izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

inzerati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inzerat na celi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 8 K in na $\frac{1}{8}$ strani 4 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 3.

Št. 8.

V Ljubljani, 30. aprila 1900.

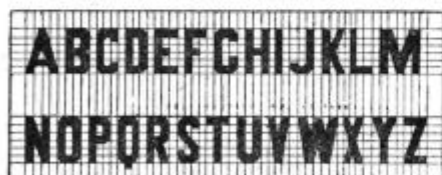
Leto XVII.

Obseg: Kako se delajo napisi. — Zdravljenje zlomljene noge pri ovcah. — Čebelni panj — Sir ali presno maslo? — Drobljenje zasirjenega mleka. — Zakaj naj se živnozdravništvo podredi kmetijskemu ministerstvu. — Poročilo o delovanju okrajnega ribarskega odbora za Kranjsko v Ljubljani za leto 1899. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva — Tržne cene — Inzerati.

Kako se delajo napisi.

Kdor ima vsaj nekoliko odrastle otroke, mu ne bo treba skrbeti, kje bo dobil napisov za vrt, za hišo, potem svarilnih in drugih napisov, ki jih morda potrebuje. Otroci se v šoli kolikor toliko uče tudi risanja in jim naprava takih napisov ne dela nikakih težav. V podobah 41. do 43. smo pojasnili način, kako se taki napisi delajo najlaže.

ali po potrebi po trije. Po številu in kakovosti črk se preračuni število za črke potrebnih predelov, in skupna vsota nam pove, koliko prostora bo zavzemal napis. Na to se deska (ali kar hočemo porabiti za napis) razdeli z ravno črto, ki jo potegnemo od gornjega do dolnjega roba, v dva enaka dela. Potem naredimo polovico potrebnih predelov na desno, polovico pa na levo stran. Na ta način dobi napis lepo lice. Črke, ki se najprej zrišejo s svinčnikom, se občrtajo s pomočjo risarskega

Podoba 41.

Podoba 42.

Podoba 43.

Kjer hočemo imeti napis, tjakaj se potegne s svinčnikom 7 črt vodoravno ali zaokroženo, enako oddaljenih druga od druge. Na te, oziroma čez te črte je treba narediti za pokončne črke navpičnih, za viseče črke poševnih črt (glej tretji P v pod. 43.). Na ta način dobimo čveterokotnikov, v ktere rišemo črke. Iz podobe 41. se poučimo, koliko predelov je treba za vsako črko. Na ti podobi so vse črke, kar jih rabimo Slovenci (črke č, š in ž se — kakor je umevno — delajo kakor c, s in z ter dobijo nadse še „strešico“) in nekaj tujk, ki se večkrat rabijo. Predno se začno delati napisi, je treba določiti, koliko besed pride v vsako vrsto. Pomniti pa je, da se med posameznimi črkami pusti po en predel prazen, med besedami pa po dva

peresa s tušem ali s črnilom ter se potem prevlečejo s čopičem (H na pod. 42.). Na deske slikamo črke z barvo.

Podoba črkam je lahko različna; črke so ali stoječe ali poševne, ali vseskozi enake širine ali pa so ozke in dolge ali kratke in široke. Vse to se uravnava z mrežo, ktero si narišemo, da vanjo delamo črke (pod. 43.)

Zdravljenje zlomljene noge pri ovcah.

Izmed domačih živalij si ovce največkrat zlomijo noge, zlasti na pašnikih in planinah. Jagnjeta si tudi zlomijo noge, če jih starejše ovce iz tropa pohodijo.

Kostolomi se pri ovcah razmeroma najlaže ozdravijo, še celo na mestih, kjer je pri večjih domačih živalih vsako zdravljenje neuspešno in kjer živali ni mogoče obvezati, na pr. na plečih, ramenih itd. Zdravljenje takih kostolomov pri ovcah se more prepustiti naravi; bolne ovce naj se zapro v majhen predel ter naj se jim snažno in mehko nastelje. Ovce zlomljene dele čudovito mirno drže, in skrbeti je le za mir; one mirno leže ter le z največjo previdnostjo ustajajo. Kdoristo je, če mesto, kjer je kost zlomljena, vsak dan dvakrat s kakim žganjem namočimo, nikakor pa ne drgnemo. Zlomljeni udje so včasih, kadar se ozdravijo, krajši, ali nekoliko skrivljeni, kar pa ne škoduje, ker more žival nogo vse eno rabiti.

Če si pa ovca zlomi nogo pod kolonom (na piščali), potem pa moramo kost vrvnati ter nogo obvezati in jo dejati v deščice. Za obvezo služi najbolje klobučina. Kako se naredi obveza, kažeta podobi 44. in 45., zato ni potreben podroben popis. Črka *a* na podobi 44. zaznamuje klobučino, črka *b* pa deščice. Podoba 45. kaže, kako se deščice med saboj zvežejo.

Čebelni panj.

Spisal T. Š.

Mnogoštevilne oblike imajo čebelni panji, izdelani iz lesa, iz slame ali iz obojih tvarin skupaj. Imamo jih v podobi precej visoke omare, skoraj čveterooglate, podolgastemu zaboju podobne, okroglaste itd. itd.

Vse te oblike panjev so čebelarji delali, da bi čebelar dali najbolj prikladnih stanovanj in bi vsled tega od njih dobivali največ medu. Skoraj vse oblike panjev pa so čebelarji izumili šele potem, ko je nemški svetovno-znani starosta čebelarjev Dzierzon izumil nekako pred 65 leti premakljivi satnik.

Na Kranjskem je povsodi udomačen znani navadni kranjski panj brez premakljivih satnikov, ki ima podobo podolgastega nizkega zaboja. Ta je za priprostega čebelarja ali začetnika prav umesten. Bolj naobražen čebelar pa že sega tudi po panjih s premakljivimi satniki. Vidi se sem-tertja panji nemške ali tudi dunajske normalne mere. Ti so, kar se tiče velikosti satnikov, ugodni za rojenje kakor tudi za dobivanje medu.

Sliši se, da se misli med kranjske čebelarje vpejati Gerstungov panj. Po opisovanju soditi je to visok panj z 10 dm^2 velikimi satniki. Moj namen ni, da bi se spuščal v presojanje tega panja, ker je sodba o njem zadostno izrečena v nemškem strokovnem časopisu „Der Bienenvater aus Böhmen“ v letnikih 1897. do 1899.

Večina vseh panjev pa ima satnike počez tako vložene, da se le drug za drugim morejo iz panja jemati in zopet nazaj devati, kar je posebno pri zelo močnem polku težavno in počasno delo.

Le malo panjev je tako prirejenih, da so satniki podolgem tako vloženi v panj, da se sleharni satnik

lahko vzame iz panja ali zopet nazaj potisne, ne da bi bilo treba premikati druge satnike.

O takih panjih pravi umrlí nemški čebelar Grafenhorst, da so — popolni, ker je mogoče v njih z enim pogledom presoditi polražaj polka in vsak satnik poljubno vzeti iz panja in zopet nazaj vložiti, ne da bi bilo treba premikati druge. Omenjeni nemški čebelar je tudi izumil temu načelu vstrežajoč panj, spleten iz slame, ter ga je imenoval „Bogenstülper“. Ta pa se mora pred pregledovanjem postaviti narobe, na glavo, ker je satnike le na ta način mogoče doseči.

Amerikanci imajo svoje panje tudi tako prirejene, da je mogoče vsak satnik posebej venkaj vzeti, ne da bi bilo treba druge premikati; to pa se dela navzgor. Vsled tega mora biti vsak panj popolnoma prosto postavljen, kakor tudi Grafenhorstov.

Učitelj Alberti je pa Grafenhorstov panj tako priredil, da se vsak satnik od zadaj jemlje iz njega in vraga nazaj, ne da bi se premikali drugi. Vsled tega je mogoče panj te vrste vlagati v čebelnjak drugega vrh drugega, kakor navadne kranjske. Po tem načinu prirejen panj bi bil z ozirom na navado, da pokladamo panj vrh panja, pri nas najpripravnejši. Pa ne samo v navedenem oziru bi ta panj ugajal, temveč bi bil zelo pripraven za vsa druga opravila, za prevažanje, kakor tudi v tem, da bi si ga vsak čebelar lahko sam naredil, ki le količkej ve ravnati z oblom in z žago.

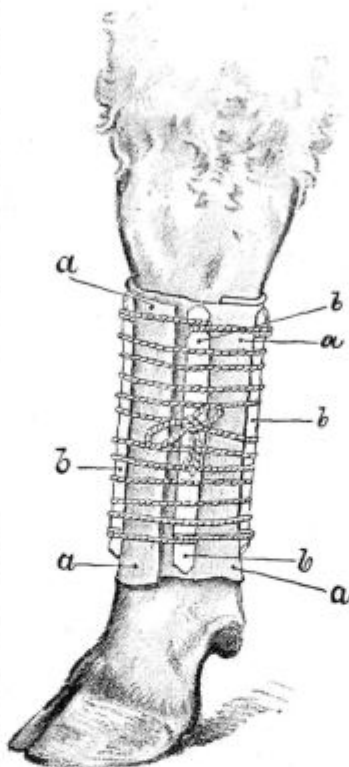
Ta panj pa bi se z ozirom na velikost pravega Albertijevega panja v naših razmerah mogel nekoliko razločevati; bil bi lahko nekoliko manjši in bi imel samo eno vrsto satnikov; Albertijev ima namreč dve vrsti satnikov, vloženi drago vrh druge.

Kakor mene uči skušnja, zadostuje panj v velikosti notranje svetlobe 43.5 cm širskosti, 28.1 cm visokosti in 41 cm dolgosti ali globokosti. Satniki, ki so iz 10 mm debelega in 22 mm širokega lipovega lesa, merijo notranje svetlobe 23.5 cm na visokost in 37 cm na dolgost, tako da v takem satniku popolnoma dodelan sat meri 8.695 dm^2 . Ker je v panju za 12 satnikov prostora, bi vsled tega v njih popolnoma dodelano satje merilo 8.695 $\times$ 12, to je

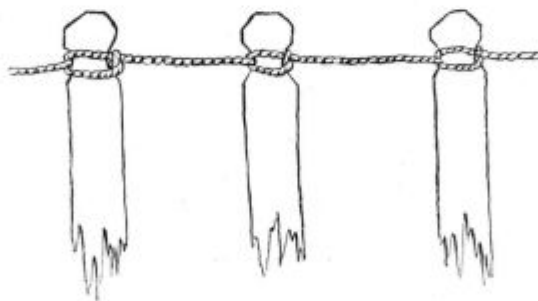
104.34 dm^2 , kar povsem zadostuje za razvitek čebele v zelo močne polke. Tudi panj le z 10 satniki z ozirom na njegov prostor zadostuje za močen polk. Satniki so postavljeni na 3 v panj počez vdolane, 4 mm debele železne žice. Te žice so — od dna panja na njih zgornji del merjeno — 2 cm vzdignjene, tako da je vnanje lice spodnjega dela satnika od dna panja 2 cm oddaljeno.*) Med vrhom panja in

*) Tudi sme biti namesto 2 cm, 3 cm prostora med spodnjim delom satnika in dnom panja. Umevno je, da mora vsled tega biti notranja visokost panja za 1 cm večja.

Ta prostor ima to ugodnost, ako je nekoliko večji, da čebele zgodnji pomladanski čisti, ali deloma tudi v bolj prijetnih solnčnih zimskih dnevih, ne izletavajo tako rade, ker jih zadržuje večji hladni prostor med satniki in dnom panja.

Podoba 44.

Podoba 45.

zgoranjim vnanjim licem satnika pa je 6 mm presledka, in ravno tako med prednjo končnico in vnanjo stranjo prednjega, to je pokončnega dela satnika. Spodnji in zgornji del satnika pa molita vsak 6 mm čez prednji pokončni del satnika, in to ravno povzroča oddaljenost pokončnega prednjega dela satnika 6 mm od prednje končnice. Presledek med satnikom, prednjo končnico in vrhom panja naj se naredi natanko 6 mm. Čebela ima namreč lastnost, da vse prostore v svojem stanovanju, posebno pa pod vrhom, ki merijo le 5 mm ali manj in 7 mm ali več, zalepi s smolo (prapolis) ali pa vanje naredi satje. Med zadnjo končnico in satniki pa je 1.5 cm prostora. Ta prostor se sme razširiti tudi na 3—4 cm. Zaradi enakomernega prostora med satniki in zato, da ti trdno stoje, je v prednjo končnico nabiti iz železne žice narejenih kljuk (V), enako oddaljenih drugo od druge, in sicer eno vrsto 5 cm od vrha, in drugo 5 cm od dna panja oddaljeno. Zada pa imajo satniki namesto tega zgoraj in spodaj zabiti po eden žebelj.

V razne namene ima panj troje izletalnic, izmed katerih je srednja največja in tudi navadno sama odprta. Ker se v tem panju lahko rabi priporna mreža, ima panj ravno zaradi porabe le-te v razne namene troje izletalnic.

Prvi pogled v tak panj pokaže njegovo pripravnost za razna čebelna opravila. Panj ni drag in si ga, kakor rečeno, le količkaj ročen čebelar lahko sam priredi, ker je narejen zelo priprosto; mnogo bolj priprosto, kakor si ga bode marsikdo predstavljal, ko prečita popis o njem.

V tem panju prezimijo čebele zelo dobro, ker je vsled podolgotoma vloženih satnikov zračen; in ker so ti veliki, se čebela pozimi lahko pomika za hrano, ne da bi bila primorana lezti okoli lesenih satnikov, kakor v panjih nemške ali dunajske normalne mere, ki imajo satnike počez vložene. Nadalje ta panj omogoči zelo hitro in lahko opravilo vsled tega, ker se vsak satnik od zadaj izvleče in zopet vloži, ne da bi bilo treba druge poprej odstraniti. Čebele se v njem hitro množe in dajejo velike roje. Ker je mogoče v takih panjih odgojiti zelo močne čebelne polke, je tudi uspeh z ozirom na množino medu ugoden, posebno če se priporna mreža pravilno rabi; pa tudi brez nje je uspeh večji kakor pri marsikakem drugem panju. Pripravni so ti panji za prevažanje tako, kakor navadni kranjski, v čebelnjak se vlagajo drug na drugega in potrebujejo vsled tega manj prostora kakor večina drugih večjih panjev s premakljivimi satniki, posebno taki, pri katerih se delo le od zgoraj more izvrševati ali se mora panj celo okoli obrniti, kakor Grafenhorstov slamnati panj.

Splošno je ta panj tako pripraven, da si človek bolj pripravnega panja s premakljivimi satniki niti misliti ne more; in vsled tega bi zaslužil, da se na Kranjsko vpelje namesto dragih visokih panjev, ki za naše razmere niso pripravi!

Sir ali presno maslo?

Z ozirom na lepo razširjajoče se mlekarske zadruge po deželi nastaja važno vprašanje glede izdelka onih mlekarnic, ktere ne morejo prodajati presnega mleka.

Po raznih nemških knjigah se izraža misel, da se mleko bolje izplača, ako se dela presno maslo, kakor

pa če se napravlja sir. Oglejmo si prvič uspehe naprave in pa tržne razmere. Da ono odvisni od tržnih razmer, bode gotovo znano vsakomur, ki se zanima za mlekarstvo.

Pri napravljanju tolstega emodolca se mleko splača takole:

Povprek dá 100 kg mleka 8 % zrelega sira, kar znaša, ako se proda kilogram po 1 K 36 h, (če je dober) $8 \times 136 = \dots \dots \dots 10 \text{ K } 88 \text{ h}$

Poleg tega dobimo še 0.82 % zvarnega (presnega) masla kilogram po 2 K, torej $\dots \dots \dots 1 \text{ „ } 64 \text{ „}$

100 hg mleka je vredno pri napravi emodolca $\dots \dots \dots 12 \text{ K } 52 \text{ h}$

Če se izdeluje presno maslo in pust sir, je pa uspeh naslednji:

100 kg mleka dá povprek 4 kg presnega masla, kar znaša, ako se proda kilogr. po 2 K 20 h = 8 K 80 h

Ostane pa še 85 kg posnetega mleka, ki dá 5 kg sira, kar znaša, ako se proda kilogram a 40 h $\dots \dots \dots 2 \text{ „ } — \text{ h}$

skupaj $\dots \dots 10 \text{ K } 80 \text{ h}$

Toliko je vredno 100 kg mleka pri napravljanju presnega masla in pustega sira.

Iz tega je razvidno, da se splača 100 kg mleka pri napravljanju emodolca za 1 K 72 h bolj kakor pri napravljanju presnega masla in sira. Ta razlika končno še ni ravno tako velika, da ni toliko drugih vzrokov, ki nam vevajo poprijeti se sirarstva. Naj jih v naslednjem navedem nekoliko:

Sir se laže in vobče proti bolj gotovemu plačilu prodaja kakor presno maslo. (Trgovci s sirom so in morajo biti premožnejši kakor trgujoči s presnim maslom). Presno maslo se v zadnjem času sploh komaj, ali pa se celo ne proda. Tudi se sir ne pokvari tako naglo, ako ga takoj ne prodamo, temveč se le boljše, dočim se presno maslo kmalu pokvari. Pri sirarni ni treba ledenice, ki je pri mlekarni neobhodno potrebna.

Pri vsaki mlekarni, če ima le 2000 litrov mleka, je treba uradnika, pri sirarni bi bil ta povsem odveč.

Res je sicer, da leži pri izdelovanju sira veliko glavnice v blagu, tudi je izdelovanje sira veliko težje; zato pa je skrbeti, da dobimo dovolj in res praktično izvežbanih sirarjev.

Ako bi se izdelovanje sira res slabše izplačevalo kakor izdelovanje presnega masla, bi Rusi ne ustanavljali sirarnic (izvzemši v Sibiriji), niti bi Prusi ne predelovali svojih mlekarnic v sirarnice. Tudi bi Švicarji presno maslo rajši doma delali kakor je dovažali iz Nemške. V Švici delajo presno maslo samo pozimi, izvečine za pariški trg, in še to opuščajo od leta do leta čimdalje bolj.

Poglejmo končno še, kje se mleko v splošnem bolje izplačuje, v krajih, kjer delajo sir, ali tam, kjer napravlja presno maslo.

V Svici, kjer delajo večidel samo sir, je povprečna cena litru mleka 12 centimov = 11.2 h. Na Nemškem pa, kjer delajo presno maslo, ima liter mleka povprečno ceno 8 fenigov = 9.6 h. Dovolj naj bo dokazov. Kdor še ne veruje, česa se nam je prijeti in kaj se bolje izplačuje, naj vpraša c. kr. kmetijsko družbo; ta mu more dati še obširnejših pojasnil v tem pogledu; da bi jih tu obširneje navajali, sedaj nedostaja prostora v listu. Sicer pa bomo o tej zadevi še večkrat pisali.

O. D.

Drobljenje zasirjenega mleka.

Pri napravljanju sira je posebno treba paziti, da se zasirjeno mleko prične ob pravem času drobiti, kajti hitrost, s katero se izločijo tekoče snovi iz sira, je zavisna od tega, če se je mleko bolj ali manj zasirilo, in od tega, če se je goščava naglo ali počasi drobila. Tudi nežnost in prožnost sirovega testa zavisi od vseh teh okoliščin.

Mleko naj se takrat bolj trdo zasiri, kadar je vreme hladno, če imamo slabotno sirišče, kadar se mleko počasi gosti, če sirimo v viščem kotlu, v katerem se goščava hitreje shladi in sploh vselej takrat, če se sir nerad suši. Narobe je pa treba mleko malo manj zasirati, kadar je toplo vreme, napačno mleko, prekislo sirišče, če sirimo v obzidanem kotlu, sploh takrat, kadar se sir rad suši. Nikakor pa ni drobiti zasirjenega mleka ne prezgodaj, če je še nežno, in ne prepozno, ko je že pretrdo; nadalje ga ni drobiti ne prehitro in ne prepočasi.

Kadar se pri drobljenju zasirjenega mleka odločuje še kalna in mlečnobarvena siratka, je to znamenje, da smo pričeli prezgodaj ali prehitro drobiti. V tem slučaju dobimo tudi manj sira, ker se ta vsled svoje nežnosti deloma zmaže in v siratko pomeša, ki vsled tega postane kalna in se težko iz sira izloči. Nežno zasirjeno mleko naj se torej prične počasi mešati, in še le ko postaja trše, naj se hitreje meša, a to vselej z ozirom na zahtevano suhoto sirovih drobtin, zato da te drobtine ostanejo nežne in prožne in vender zadosti suhe. Prezgodno in prehitro drobljenje tudi slabo vpliva na poznejše godenje (zorenje) sira, ker se naredi premalo kisline in se zorenje nezadostno vname, vsled česar sir ne postane rad prav luknjičav.

Ob vročem vremenu, zlasti kadar sirimo netrepežno mleko, ki se hitro in trdo zasiri, ali če imamo prepolen kotel, potem trdo zasirjenega mleka ne moremo dovolj hitro zdrobiti in zmešati, in vsled tega ostanejo sirove drobtine prevelike in pretrde in se naredi preveč kisline, vsled česar se v siru naredi prevelike luknje, sir pa ne dobi finega testa.

Če je torej mleko toliko trdo zasirjeno, da se sirova goščava na zakrivljenem prstu nežno in fino razkolje, ali da se dá ta goščava potegniti od kotlove stene, ne da bi se izločevala kalna siratka, ali če se goščava na posnemalki nič več ne prijemlje, potem se sme s posnemalko gorenja plast prevreči, in sicer zato da se preveč ne shladi in da se smetana, ki se je zbrala na vrhu, laže v sir podela. Sedaj se zasirjeno mleko razreže s sirarsko harpo, ali če je le malo mleka, kar se večkrat zgodi ob hladnem vremenu, vsled česar sir predolgo nežen ostane, pa z leseno sirarsko sablo, da ima goščava čas, da se strdi. Pri nadaljnjem drobljenju se goščava toliko časa prevrača s posnemalko, da pride spodnja plast na vrh in da se kosi sira toliko strdijo, da se morejo s sirarsko harpo še bolj zdrobiti, in sicer toliko, da so nastale drobtine povprečno debele kakor droben grah ali kakor debela poprova zrna. Med poznejšim ravnanjem se te drobtine še bolj skrčijo, da so debele kakor konopno zrnje. Nekateri sirarji delajo večje drobtine, drugi manjše, vender se je držati načela, da so drobtine enakomerne, ker je potem tudi luknjičavost v siru enakomerna.

Majhne drobtine se hitro suše in se v tem slučaju tudi naredi manj sira, ker se drobtine zmažejo in se iz sira izloči več tolščobe. Velike drobtine se pa zopet prepočasi suše ter v njih ostane preveč vlage.

Kadar se sir nerad suši, je delati manjše drobtine, to pa tudi takrat, kadar se izdelujejo posebno veliki hlebi; drugače se ne morejo dobro sušiti ter postanejo ob robu votli ali pa pokajo. Pri izdelovanju majhnih hlebov so priporočene debelejšje drobtine, da sir ne zori premočno in se ne izsuši.

Pripomniti je še, da se da zasirjeno mleko s sirarsko harpo hitreje zdrobiti kakor z orodjem, kakršno je pri nas v navadi, zato s harpo ni prehitro delati, ker drobtine postanejo premehke in kašnate ter se pozneje lahko zopet sprimejo. Take drobtine se potem ne dajo zadosti narazen spraviti, zato navadno v njih ostane preveč vlage, ki v siru naredi za jabolko velike luknje. Enake hibe se morejo tudi narediti, če iz kakega drugega vzroka ostanejo v zdrobljeni goščavi sprijete kepe, ktere se ne zdrobe pravčasno in se ne osuše zadosti.

Kadar so drobtine zdrobljene do prave velikosti, potem se puste nekaj časa, da se usedejo, da se pospeši njih osušenje, in če je treba, se med tem časom odvzame tudi nekaj siratke. Čez 10 do 15 minut se drobtine zopet razbrogajo, in če je treba, še zmanjšajo, da dobe pravo obliko in suhoto. Če se delajo bolj debele drobtine, ki se nerade suše, se morajo včasih po dvakrat pustiti, da se usedejo, ker se na ta način neprimerno bolje suše.

Čas za drobljenje zasirjenega mleka se ne da natančno določiti, ker je zavisen od suhosti drobtin; navadno trpi vse to 30 do 60 minut. Pri hitrem in močnem zasirjenju mleka, ali če se ne siri sveže in trpežno mleko, moramo manj časa drobiti kakor v nasprotnem slučaju. Tudi v toplem vremenu je manj časa treba drobiti kakor v hladnem. Kadar se mleko hladi ali kadar se mu pred zasirjenjem prilije veliko sveže vode, potem je treba zasirjeno mleko dalj časa drobiti, ker se sir počasneje suši. Debelejšje drobtine istotako zahtevajo za sušenje dalj časa kakor drobne.

Pri drobljenju je treba paziti, da gre siratka iz drobtin, predno se sir vnovič prične greti, drugače se drobtice ne osuše enakomerno, čeprav se potem močno grejejo in dolgo mešajo ter siratka lahko ostane od njih zajeta.

Kadar so pa drobtine tako suhe, da se v roki ne dajo več kakor kaša skupaj stisniti, temveč da se dajo zopet vsaksebi zmeti, kadar so drobtine svetlorumene barve in najdebelejšje drobtine nimajo v sebi nobene tekoče siratke več, takrat se sme pričeti z gretjem sira. Kadar se je sir predolgo drobil, da so drobtine postale presuhe in pretrde, se ne da narediti fin sir.

Zakaj naj se živinozdravništvo podredi kmetijskemu ministerstvu.

Da je živinozdravništvo strogo kmetijska stroka, ako odštejemo deloma mesogledstvo in na človeka prenašajoče se kuge, je vsakomur jasno. V živinozdravništvu se ne gre v prvi vrsti za to, da ohranimo bitju na vsak način življenje, kakor v človeškem zdravilstvu, temveč so nam tukaj merodajni gospodarski ozirom. Iz tega je razvidno, da se morata tukaj križati poti človeškemu in živalskemu zdravilstvu, dasi sta si sicer rodna brata, ki temeljita na istih naravnih zakonih in se medsebojno popolnjujeta. Vsakdo, ki le nekoliko pozna državno upravo in kmetijstvo, se bode čudil, da v Avstriji živinozdravništvo upravljajo politične oblasti. Kako občutljive posledice nam to zadaja, da je živi-

nozdravništvo bolj kakor vsaka druga gospodarska panoga žrtev politike, živo vidimo v naši pogodbi z Ogersko. Skromno naše mnenje je, da bi kmetijsko ministerstvo domači živinoreji ne moglo zadati takega udarca.

Ministerstvo za notranje zadeve, kteremu je zdaj podrejen državni živinozdravniški ustroj in v katerem najbujneje poganja birokratizem, nima jasnega pojma o namenu živinozdravništva. Živinozdravništvo, ki naj bi pred vsem služilo živinoreji, je tukaj zadnji nadležni pritlikljaj, živinozdravnik zadnji in toliko preziran državni uradnik. Pri prepovedih glede izvažanja in uvažanja živine se gode v nebovpijoče nedoslednosti. Omenim naj le, da je bil iz vse Štajerske, v kateri je ubožnemu ljudstvu prasičja reja skoraj edini zaslužek, izvoz prasičev na Primorsko prepovedan še v času, ko se je ogerskim ščetincem meja na stečaj odprla; in vender ni bilo na Štajerskem najti niti enega kužnega slučaja več. Zaradi enega edinega okuženega svinjaka se zapirajo cela obširna okrajna glavarstva. Ako na kugi pogine utihotapljeno prase na hrvaški meji celjskega okraja, zadene zaprtija tudi kmetovalca v savinski in saleski dolini, ki mejaši Kranjcu in Korošču. Ko je nova postava o svinjski kugi kar čez noč stopila v veljavo, se nevedno ljudstvo o bistvu in namenu te za nje tako osodepolne naredbe ni nič poučilo. Ni čuda, da se dogajajo pravi izgredi, in življenje od oblasti poslanega živinozdravnika in pomožnega osobja je večkrat v nevarnosti. C. kr. okrajni živinozdravnik je vsled tega državni organ, s katerim se glede neprijetnosti pri ljudstvu ne more meriti niti davčni eksekutor. Na službeni obleki mu je vžgano znamenje najnižjega čina, kterega vkljub znatnim študijam nikdar ne prekorači. Ker pride kot neizprosni tolmač in vršitelj postave večkrat z nepoučenim ljudstvom navzkriž, nima pričakovati primernega zaslužka s prakso. Oblastva pa mu kažejo le na komisije in zopet komisije, kar le še povečuje nezavidljivo njegovo popularnost. Gotovo bi se morale te neznosne razmere nekoliko na bolje obrniti, ako bi veterinarstvo upravljalo kmetijsko ministerstvo, kar se v resnici godi v vseh kulturnih državah. Zakaj po nepotrebnem trgati živinorejo in živinozdravništvo, saj je zadnje le del prve. Po kroju človeške medicine in higijene se živinozdravništvo ne da več obračati, ker je postalo ponosna veda, ki lahko samostojno nastopa in ji je le v kvar, da se po zastarelem kopitu s človeško medicino vred tlači v skupno sekcijo ministerstva za notranje zadeve. V kmetijskem ministerstvu bi se veterinarstvo šele krepko in plodonosno razvilo v zvezi z umno živinorejo, ne da bi s tem raztrgalo slednjo vez s človeško medicino in ne bi ga več imenovali prezirano pastorsko upravljano panogo narodnega gospodarstva. Ako bi ne šlo drugače, naj se menjajo nekatere agende; ministerstvo za notranje zadeve naj izroči kmetijskemu ministerstvu veterinarstvo, in slednje naj izloči rudokope (montanstvo).

Še neke preporne točke se mi je dotakniti, namreč živinozdravniških šol. Dunajska šola, na kateri se vežbajo naši živinozdravniki, je še vedno c. in kr. vojaški zavod, ki se služeč namenom armade vse premalo ozira na potrebe civilnih gostov. Celo učno osobje s profsorskim kolegijem vred tiči v vojaški uniformi in v svetišču muz se razlega vojaški komando. Nasprotstvo med podčastniki (kuršmidi) in civilnimi slušatelji se je zadnja leta neverjetno poostrilo, kar boljšim elementom greni veselje do stroke. Čudno se nam vidi, da se absolventi srednjih in višjih kmetijskih šol ne spreje-

majo kot redni slušatelji; saj se je profesor Szpilman za to zavzel kot za prav pripravno predizobrazbo za bodoče živinozdravnike, ker izmed vseh srednjih šol kmetijske najbolj goji naravoslovne nauke. Za latinščino, kolikor pride ta v poštev pri receptiranju, in za moderne jezike naj bi se osnovali odnosno obvezni tečaji. Živinozdravniki, ki so izvršili namesto višjih razredov gimnazije srednjo ali višjo kmetijsko šolo, bi tudi s svojim prostim časom lahko prav plodonosno razpolagali. Kmetijstvo, osobito živinoreja, nudi delavnemu živinozdravniku hvaležnejši delokrog kakor kovaški meh. Lepa bodočnost bi čakala živinozdravnika v kobilarnah in žrebčarskih postajah, ako bi v tem odločevalo kmetijsko ministerstvo; dandanes komandira na ta mesta vojaštvo artilerijske in kavalerijske častnike, ki razen jahanja in kopice znanja o konjski vnanjosti nimajo nikake tehnične izobrazbe, živinozdravnike, edino za to sposobne, pa potiska v kovačnice.

Vsi navedeni in neomenjeni nedostatki bi se lahko odpravili, ko bi se veterinarstvo poverilo kmetijskemu ministerstvu. Napravila bi se tesna vez med živinorejo in živinozdravništvom, ki bi blagodejno vplivala na rejo in izvoz naše živine. Kmetijsko ministerstvo bi gotovo nastavilo večše živinozdravnike tudi v takih krajih, kjer jih sedaj ne morejo plačevati ubožne občine, da bi imel tudi revnejši kmetič pri rokah pomoč in bi v bližini našel dobrega sveta. V tem ozira bi pač kazalo, da bi se namestil v vsakem sodnem okraju javen živinozdravnik. Državno živinsko zavarovalnico nam boče mogoče ustanoviti le tedaj, ako se združijo tehnično izobraženi možje z naprednimi kmetovalci, in to bi se zgodilo edino pod krilom kmetijskega ministerstva.

A. Slivnik,

dež. okr. živinozdravnik v Sv. Juriju ob j. žel.

Poročilo o delovanju okrajnega ribarskega odbora za Kranjsko v Ljubljani za leto 1899.

Iz odgojnega ribarskega zavoda se je izdalo:

a) Ovaljenih iker potočnih postrvij . . .	15.000
" " rdečih " " " . . .	8.800
" " šarenih " " " . . .	5.000
vseh . . .	28.800

b) Zaroda, deloma s še nepovžitim ruménjakom, deloma odgojenega skozi nekaj tednov, in sicer:	
potočnih postrvij	63.500
rdečih postrvij	12.000
šarenih postrvij	33.000

iker in zaroda skupaj . . . 142.300

Iker in zaroda se je prodalo 10.000 izven dežele po običajni tržni ceni, 132.000 so prejeli kranjski ribarji brezplačno.

c) Mladic (zaroda, odgojenega do konca meseca julija), in sicer:	
rdečih postrvic	425
šarenih postrvic	2000
2425	

Rdeče postrvice so tehtale povprečno po 4 gr in so bile dolge po 6—10 cm.

d) Letnic (leto starih) dom. in šarenih postrvic	2025
e) Dve leti starih rib imenovanih vrst	98

torej vseh odgojenih 4548

Gradivo pod c) d) in e) se je vse oddalo za kranjske vode za blizu tretjino navadne tržne cene, deloma tudi brezplačno.

Za nadaljno odgojo v zavodu je bilo izbranih in od 18. do 31. oktobra l. l. prestavljenih 6147 domačih in šarenih mladice ter razdeljenih po velikosti v 4 posebne ribnike. Sto mladice je tehtalo povprečno 300, 190, 130 in 110 gr.

Iz letnic se je odbralo 366 posebno lepo razvitih za nadaljno ploditev in vložilo v ločeno ramo velikega ribnika.

Žtevilo dveletnih ni bilo mogoče natančno določiti; 300 je bilo prestavljenih v veliki ribnik med drstnice, toda nekaj jih je še ostalo v dotičnem oddelku in se bodo prestavile po končani pomladni drsti.

Za dobavo ovaljenih iker, zaroda in mladice l. 1899., skupno 150.852, je bilo vjetih drstnic, in sicer: domačih in rdečih ikernic 354
" " " mlečnikov 246
(od 31. okt. 1898. l. do 25. jan. 1899. l.)
šarenih ikernic 289
" " " mlečnikov 200
(od 2. februarija do 26. aprila 1899. l.)

skupaj . . . 1089 rib.

Osmukane drstnice se hranijo in krmijo, ločene po spolu, v dveh posebnih ribnikih; po končani drsti se vse brezhibne odbero in prestavijo v veliki ribnik nazaj, druge in kar jih je odveč za nadaljno ploditev se prodajo.

Ker so one domače postrvi, ki so se ob času ustanovitve odgojnega zavoda, l. 1891/2 donasale iz prostih vod, že vse odstranjene in sta ameriški vrsti odgojeni le iz ovaljenih iker na mestu, se sedaj vsa ploditev vrši iz rib, prirastlih v zavodu.

Osveženje krvi z divjaki (z drstnicami, zrastlimi v prosti vodi) bi zdaj že bilo umestno.

Da se drstnice vjamejo tem bolj godne, se love le ob napolnjenem ribniku, ko prihajajo na drstišča kotle delat. Četudi se dan za dnevom marljivo lovi vender ne pridejo vse drstnice v mrežo, nekaj pa tudi že zdrstelih; posebno nekatere večje šarene opravijo drst prav hitro, na večer pridejo brskati, zjutraj so že prazne.

Delaj še tako previdno in rahlo z drstnicami, vender ni moči preprečiti žrtev. Ko brskajo gramoz na kotlu, si nekatera odrgne rep, v shrambah, četudi prostornih in s primernim pretakanjem vode, kjer jih je treba nekaj hraniti, da se popolnoma izgodijo, se ta in ona odrgne; oškodovane vrhne kože se pa rad prime plesnivec in se širi neustavljivo.

Rdeče postrvi so za plesnivec najbolj nežne in občutljive. Šareni mlečniki se pa radi bijejo in si kakikrat grdo odrgnejo kožo. Sredstvo, katero priporočajo, da se plesnivec ustavi in se riba reši, namreč ribe polagati v osoljeno vodo, se ni obneslo; sicer riba navidezno prenaša osoljeno vodo pol ure in čez brez nasledkov, toda plesnivec se je le širil dalje. V praksi edino preostaja, ribo, ki ima hibo, usmrtiti, dokler je še kaj vredna.

Med ikernicami se nahaja tudi ktera, z nepravilno spolnico. Vse ribe s kako hibo se ubijejo. V zimski drsti l. l. je bilo 54, pri šarenih postrvih 58 žrtev.

Za nadaljno ploditev nepotrebnih rib (mlečnikov) se je izločilo 50 kg, povprek na 1 kg 5 rib, in prodalo za na mizo. Prištevši drstne žrtve, je šlo iz zavoda okoli 75 kg postrvij, odpadki, katerega naraščaj obilo nadomešča.

(Konec prihodnjič)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 97. Kako se odpravijo bradavice s kravjega vimena? (A. F. v M.)

Odgovor: Bradavice poznamo dve vrsti, in sicer rožene in mesne. Na vimenu so navadno prve vrste. V kolikor se bradavice ne dajo počipati, se namažejo s solitrovo kislino, in sicer na dan po enkrat. Ker je ta kislina silno jedka, zato je treba pri tem delu pazno postopati. Koža okoli bradavice naj se namaže s kako mastjo, da je ne more razdežati solitrova kislina, ki bi utegnila teči z namazane bradavice. Sicer Vam pa priporočamo prepustiti to reč veščaku, zlasti če je bradavice veliko na vimenu.

Vprašanje 98. Jeli neki tukajšnji posestnik opravičen pasti ovce na občinskem pašniku in na razdeljenih gozdnih parcelah, dasi se dosedaj ovce niso nikdar pasle? (F. S. v B.)

Odgovor: Če doslej ni nihče pasel ovce tam, kjer je drugače paša dovoljena, ne more nihče te pravice zahtevati, ker bi bila to nova služnost, oziroma služnost paše rozširjena, kar pa novi zakoni ne dopuščajo.

Vprašanje 99. Imam brejo kobilu, ki je dobila sedaj silno poželenje po prsti, katero slastno liže, kjer jo dobi. Kobilu tudi ni več tako ješča kakor je bila poprej. Kaj je temu vzrok? (A. P. v B. B.)

Odgovor: Kobilu ima pokvarjena prebavila vsled pokladanja preprane krme, v kateri ne dostaja zlasti rudninskih snovij. Pri brejih živalih postane bolezen vedno bolj očitna. Priporočamo, kobilu dajati pomalem soli, za zdravilo ji pa redno pokladajte klajno apno, katero dobite v bližini pri Fürsagerju v Radovljici.

Vprašanje 100. Imam 6 let star borov gozd. Sosedje mi svetujejo borovce spodaj obsekati, zato vprašam, ali bi bilo to prav, ali so borovci dovolj stari in kateri čas bi bil najboljši za obsekovanje? (J. P. v Č.)

Odgovor: Mlad borov gozd, oziroma borova drevesa tako obsekavati nima nobenega pomena. V Vaših krajih ima borovec kot edino drevo, katero v pričetku uspeva, le namen delati gozdna tla in obsenčevati svet ter ga varovati pred burjo, da bo poznej mogoče drugo bolj koristno gozdno drevje saditi. Zaradi tega naj se borovci puste pri miru in naj se kvečjemu čedijo suhih vej, poznej pa naj se gozd razredči in vmes naj se vsadi drugo drevje, seveda tako, ki prenaša senco in zavetje. Ako pa vender hočete borovce spodaj obsekati, je to storiti pozimi, drugače izcejajo preveč smole in se vsled tega slabe.

Vprašanje 101. Vino, o katerem sem Vam zadnjič pisal, da je bilo precejeno skozi oglje in je dobilo po njem okus, je ta okus izgubilo. Sedaj je vino čimdaljebolj kalno in že skoraj črnkasto, a vzlic temu močno, okusno in pitno. Od železa ni črno, ker ni prišlo z njim v dotiko. Vino sem čistil z ribjim klejem, pa čistila ni sprejelo. Ali je tako vino zdravju škodljivo, od česa je kalno in kako bi se dalo očistiti? (A. K. na P.)

Odgovor: Tako vino ni zdravju škodljivo, kalno je od beljakovin in od drugih podobnih snovij, ki so v njem. Vino se mora očistiti z ribjim klejem ali z želatino; ker pa čistila ne sprejme, je to dokaz, da v vinu ne dostaja česlovine,

ktera se mora pred čiščenjem v vino dejati. Čreslovina se dene v vino v obliki tanina, ki se dobi v vsaki lekarni. Na 1 hl vina se vzame 15 do 20 gr tanina, a množino je poprej določiti po poskušnji, ktera se naredi v majhni posodi.

Vprašanje 102. Ktero knjigo priporočate za pouk, kako ravnati z vinom (kletarstvo) in kje se taka knjiga dobi? (Urš sam v Lj)

Odgovor: Slovensko knjigo o tem predmetu imamo le eno, in sicer l. 1873 od družbe sv. Mohorja izdano „Umno kletarstvo“, ktero je spisal dr. J. Vošnjak. Ta knjiga je pa že pošla in je vrhu tega zastarela. Izmed nemških knjig je najboljša „Babo-Mach: Handbuch des Weinbaues und der Kellerwirtschaft. II Band, Kellerwirtschaft“. Ta knjiga stane 26 K 40 h. Manjša in cenejša ter prav priporočena knjiga za praktike je „Ant. dal Piaz: Die Weinbereitung und Kellerwirtschaft“, ki stane 5 K 60 h. Knjige Vam priskrbi vsak knjigotržec.

Vprašanje 103. Kter menim za škropljenje sadnega drevja proti raznim škodljivcem rabiti tobakov izvleček, ki se dobiva v tobačni tvornici, zato vprašam, koliko vode je vzeti na 1 kg tobakovega izvlečka? (J. H. v B)

Odgovor: Mi rabimo v naši drevesnici za vsak liter vode navadno žlico tobakovega izvlečka, kar znaša nekako 1 %. 1 kg izvlečka zadostuje torej za 100 litrov vode, če pa hočete narediti močnejšo tekočino, pa vzemite le 90 ali celo le 80 litrov vode. Drevju in listju močna tobakova voda prav nič ne škoduje.

Vprašanje 104. Imam kravo, ki daje mleko, na katerem se naredi čez nekaj ur tako trda smetana, da se ne da več pomešati z mlekom. Mleko pod smetano je zelo vodeno in ni za prodaj. Kaj je temu vzrok in kako se da odpomoči? (M. P. v J)

Odgovor: Ta napaka se pokaže, kadar smetana zakrknje, ne da bi se naredilo dovolj mlečne kisline. Učenjaki smatrajo za vzrok te prikazni vpliv glive maslene kisline ter sploh tistih gliv, katerih ferment ima sirišću enak učinek. Tako mleko se priporoča hitro porabiti ter je hraniti v prav hladnih prostorih. Presnega masla se manj dobi iz takega mleka in je mehko.

Vprašanje 105. Moj konj se je splašil na okrajni cesti, ki pelje na dotičnem mestu nad strmino; ob kraju ceste so pač zabiti količi, a čeznje ni nobenega droga. Konj se je z zadnjo nogo zataknil ob tak kol. in rešil sem ga šele s tujo pomočjo. Vzlic temu konj ni zanič, ker si je nalomil nogo. Tam se je že več nesreč zgodilo, in jaz sam sem predlagal v cestnem odboru, da naj se napravijo držaji, toda predlog ni bil sprejet. Ali bi imel pravico zahtevati povračilo za škodo, ki se je zgodila vsled nemarnosti tistih, ki imajo skrbeti za varno cesto? F. P. v J.

Odgovor: Po § 14. deželnega zakona z dne 26. septembra 1874, ki določa policijski red na javnih nedržavnih cestah, imate po našem mnenju pravico do povračila, kajti ta § slove: „Kaznovati je po tem zakonu, ako ne spada pod kazenski zakon, tudi vsako dejanje in zamuda, vsled ktere pride človek ali njegovo imetje v nevarnost“. — Če je torej cestni odbor, oziroma so njegovi pooblaščenici kaznivi zaradi zamude, so tudi odgovorni za posledice. — Po mnenju pravnikov Vam priporočamo, da se s kakim pravnikom prav te, meljito posvetujete in šele na podlagi tega pričnete pravdo, kajti iz Vašega pisma se ne dajo posneti vse odločujoče podrobnosti.

Vprašanje 106. Pri nas so dali nekemu iz druge vasi parcelo, ktero je ogradil in si je v 30 letih priposestvoval pravico, da sme iz te ograde voziti čez mojo parcelo. Sedaj je dotičnik kupil še eno zraven ležečo parcelo in pravi, da bo tudi z nje vozil drva, nasteljo in seno čez mojo parcelo.

Ali ima ta posestnik res pravico, tudi iz dokupljene parcele voziti čez moj zasebni svet? (A. H. v L)

Odgovor: Vaš sosed je priposestvoval etino le realno služnost voziti iz stare parcele čez Vaše posestvo, ni pa priposestvoval splošne pravice za vožnjo, zato nikakor nima pravice voziti na novo dokupljeno parcelo ali z nje čez Vaš svet, ker bi se s tem imenovana realna služnost razširila, proti čemur govore zakoni.

Vprašanje 107. Ali sme revident deželnega užitninskega davka, ki pregleduje vsako leto po deželi v gostilnah in protajalnah, zahtevati, da se mu odpirajo tudi spalne sobe in omare? (F. S. v B)

Odgovor: Vsak, ki toči dachu podvržene pijače, mora popisati prostore, v katerih bo zvrševal svojo obrt, in tudi vse prostore, ki so s prvimi v zvezi. V teh prostorih ima revident pravico preiskovati, drugodi pa ne.

Vprašanje 108. Pri starbi mislim rabiti tudi cerov les, pa mi odsvetujejo, češ da se ga hitro prime črv. Ali je to res? Ali je boljši topolov in jelov. Ali bi se cerov les naredil trpežnejši s karbolinejem? Kje bi dobil najceneje karbolineje? (J. D. v P)

Odgovor: Cer je vrsta hrasta, ki daje slabši les kakor črni hrast, a še vedno boljšega kakor topola ali smreka. V zemlji in na vlažnem kraju je cerov les res slab, in je prav smolast smrekov les dostikrat boljši. Cerov les pa ni zato slab, ker ga črv napada, saj drug les napada ravno tako, slab je zato, ker v zemlji in na vlažnem kraju hitro strohni. Ako cerov les dobro namažete in napojite s karbolinejem, potem bo pa tudi v zemlji zelo trpežen. Karbolinej imamo le eden, in sicer „karbolinej avenarius“, kterega stane 1 kg 18—20 kr.; vse drugo, kar je pod tem imenom v kupčiji, pa ni pravi karbolinej in ni tudi nič vreden, temveč je le slab posnetek pravega karbolin-ja. Karbolinej avenarius dobite v Ljubljani pri trdku A. Špoljarič.

Gospodarske novice.

* Oljnih tropin je kmetijska družba zopet naročila, ker silno povprašujejo po njih in bo preteklo še več kakor mesec dnij, predno bo kaj nove krme. Kdor torej potrebuje teh močnih krmil, naj se zglesi kmalu. Tropine pridejo okoli 5. maja v Ljubljano. V zalogi bodo samo lanene in sezamove tropine.

* Modro galico je družba že večinoma razposlala, le tiste še ne, ki pojde skupaj z žveplom, kajti nekaj žvepla še ni došlo v Ljubljano. Opozarjamo, da je od kupljenih 10 vagonov galice le še malo v zalogi in da jo dobe le še tisti, ki se pravočasno zglase.

* Podružnice, ki so dobile modro galico po železnici, naj vozne liste takoj vrnejo družbi, in sicer s podpisom na notranji strani natisnjene potrdila da bo mogoče izposlovati povračilo polovične voznine. Isto tako naj podružnice pošljejo kolekovane pobotnice o stroških za voznino od železniške postaje do sedeža podružnice, ktere povrne družba.

* Žveplo se je večinoma že razposlalo ter le zadnjih naročitev še nismo zvršili, ker je zaloga pošla in pričakujemo novo naročenega blaga. Dosedaj se je oddalo 7 vagonov žvepla. Žveplo se oddaja le v celih vrečah po 50 kg.

* Naročnike za varstvo očij pred žveplanim prahom pri žveplanju trt (glej popis v 7. številki letošnjega „Kmetovalca“) oddaja družba po 80 h komad s poštnino vred.

* Žveplalnikov „vindobona“ je družba dosedaj oddala 100, in sicer vse, kar jih je imela v zalogi. Naročniki, ki pridejo šele sedaj, bodo morali potrpeti, da pridejo novo naročeni žveplalniki z Dunaja.

* **Prispevki za cesarja Franca Jožefa I. zaklad za stare, zveste posle:** Ivan Gostinčar v Ljubljani, 2 K; Frančišek Rajar, posestnik v Luži, 20 h; Anton Čirman, nadučitelj v Dobrnjah, 40 h; Anton Žnidaršič, posestnik na Kalu, 20 h; Frančišek Vrce, posestnik na Dobravi, 20 h; Jožef Vrce, posestnik v Koritih, 20 h; Frančišek Smolič, posestnik v Koritih, 20 h; Janez Zupančič, posestnik na Dobravi, 20 h; Jernej Slak, posestnik na Dobravi, 20 h; Frančišek Kužnik, posestnik v Podliscu, 20 h; Janez Smolič, posestnik v Zagorici, 20 h; Janez Kafil, posestnik v Občini, 20 h; Frančišek Marinič, posestnik v Železnem, 20 h; Frančišek Skube, posestnik in kovač v Dobrnjah, 20 h; Anton Kovač, posestnik v Šahoven, 20 h; Janez Zupančič, posestnik in župan v Luži, 20 h; Frančišek Kovač, posestnik v Zagorici, 20 h; Janez Kužnik, posestnik v Dobrnjah, 20 h; Anton Prpar, posestnik v Koritih, 20 h; Josip Orešek, c. kr. okrajni glavar v Črnomlju, 1 K 20 h; Mihael Klemenčič, župnik v Črnomlju, 1 K 20 h; Anton Jeršinovič, c. kr. šolski nadzornik 1 K; Avgust Kunc, posestnik in trgovec v Črnomlju, 1 K; Frančišek Šušteršič, posestnik in c. kr. poštar v Črnomlju, 1 K; A. Lackner, hoteljer v Črnomlju, 1 K; Filip Semič, posestnik v Podbregu, 1 K; Frančišek Rodman, posestnik v Lozicah, 40 h; Frančišek Kodre, posestnik v Vitovščah, 40 h; Karol Moser, posestnik v Orehovici, 1 K; A. Žvanut, posestnik v Lozicah, 1 K; J. Premru, trgovec v Št. Vidu, 1 K; Valentin Mikuluš, posestnik v Podbregu, 40 h; Frančišek Rudolf, posestnik v Črnem Vrhu, 60 h; Jakob Podgornik, posestnik v Lomeh, 40 h; Simon Mikuž, posestnik v Idrijskem Logu, 30 h; Frančišek Čuk, posestnik v Predgrizah, 50 h; Jožef Kržišnik, kaplan v Črnem Vrhu, 1 K; Ivan Lampe, posestnik v Črnem Vrhu, 50 h; Dominik Rudolf, posestnik v Črnem Vrhu, 50 h; Frančišek Čuk, nadučitelj v Črnem Vrhu 40 h; Frančišek Habe, posestnik v Zadlogu, 40 h; Ivan Majnik, posestnik v Zadlogu, 40 h; Jakob Rupnik, posestnik v Črnem Vrhu, 40 h; Tomaž Gostiša, posestnik v Zadlogu, 40 h; Ivan Raznožnik, posestnik v Črnem Vrhu, 30 h; Gašper Rudolf, posestnik v Lomeh, 40 h; Ivan Šinkovec, posestnik v Idrijski Beli, 20 h; Matevž Lampe, župan v Črnem Vrhu, 30 h; Frančišek Vončina, posestnik v Zadlogu, 1 K 20 h; Ivan Furlan, posestnik v Kanjem Dolu, 40 h; Jakob Čuk, posestnik in trgovec v Črnem Vrhu, 40 h; kmetijska podružnica v Planini 6 K; Janko Žirovnik, nadučitelj v Št. Vidu nad Ljubljano, 5 K; Frančišek Koncilija, nadučitelj v Žužemberku, 1 K; R. Pož, trgovec v Žužemberku, 50 h; Franjo Pehani, gostilničar v Žužemberku, 1 K; Jakob Dereani, posestnik v Žužemberku, 1 K; Josip Pehani, gostilničar v Žužemberku, 1 K; dr. Andrej Kuhar, c. kr. notar v Žužemberku, 1 K; M. Dolenc, c. kr. sodni pristav v Žužemberku, 1 K; Al. Vehovec, posestnik v Žužemberku, 1 K; Juraj Štrucelj, c. kr. sod. svetnik v Žužemberku, 2 K; Frančišek Walland, posestnik v Žužemberku, 1 K; Anton Milavec, posestnik v Žužemberku, 1 K; Ivan Kadunc, posestnik v Žužemberku, 1 K; Ivan Pehani, zasebnik v Žužemberku, 1 K; Fel. Pehani, posestnik v Žužemberku, 1 K; Alojzij Strmole, c. kr. davčni kontrolor v Žužemberku, 1 K; Jakob Rožič, posestnik v Hudem, 1 K; Janez Šlibar, posestnik v Kovoru, 1 K; Janez Golmajer, posestnik v Kovoru, 20 h; Mihael Debelak, učitelj v Kovoru, 80 h; Andrej Mejač, posestnik in vinotrtar v Kemendi, 6 K; Alojzij Schrey, posestnik v Jesenicah, 1 K; Ivan Ferjan, trgovec v Jesenicah, 1 K; Ivan Miklavčič v Jesenicah, 1 K; Karol Lorenc, gostilničar na Savi, 1 K; Neža Klinar, posestnica na Savi, 1 K; Nikolaj Hrovat mesar v Jesenicah, 1 K; C. Luckmann, ravnatelj v Jesenicah, 2 K; Ivan Arh, posestnik na Savi, 1 K; Janez Ferčej, posestnik na Savi, 1 K; Anton Treven, posestnik na Savi, 2 K; Jožef Markeš v Jesenicah, 1 K.

Vabilo

k občnemu zboru kmetijske podružnice v Begunjah (Gorenjsko), ki bode v nedejo, 13. maja t. l. popoldne po večernicah v šoli.

SPORED:

- 1.) Poročilo načelnikovo.
- 2.) Poročilo o računih.
- 3.) Pregled računov.
- 4.) Volitev zastopnika za občni zbor v Ljubljani.
- 5.) Razni nasveti in predlogi.

V. Zavrl s. r., načelnik.

Listnoca uredništva.

J. N. v P. Pošljite dotični kamen na »Technologisches Gewerbe-Museum« na Dunaju, IX/2, Währingerstrasse 59 ter vprašajte za svet glede obrtnega izkoriščanja kamnoloma, če je kamen sploh kaj vreden.

J. D. v V. P. Drevje v Vaši drevesnici je napadla krvava uš. Kako se krvava uš zatira, smo že letos pisali v »Kmetovalcu«.

J. B. v Š. Stare poti, po kateri ste od nekdaj vozili in se ti pravici še niste nikdar odrekli, Vam ne more nihče zapreti, izvzemši, če se niste kaj posebnega dogovorili.

J. P. v B. Da bi Vam mogli dati svet, kako zdraviti Vašo dveletno kobilu, ki ima že od mladih nog drisko, bi morali poznati vzrok tej bolezni. Nujno Vam priporočamo vprašati živinozdravnika, ker more biti taka dolgotrajna driska zelo opasna.

A. D. v Z. Zidarske šole s slovenskim učnim jezikom ni nobene.

A. K. na P. Če se kaj takega pripeti pri 15letni kravi, ni nič čudnega, kajti mišice so že deloma otrpnile. Taka krava je le še za mesarja, če se plah kateri najde, ki bi jo kupil. — Mazač, ki je Vašo kravo zdravil, ktera pa je venderle poginila, ni zavezan katerikoli del škode povrniti, kajti po Vašem popisu je bila krava uoezdravno bolna. Prekuhanu meso tako bolne krave se sme prasičem pokrmiti.

Fr. S. v B. Če Vam sosed dela s svojim gnojiščem škodo, morete proti njemu sodnijsko postopati.

S. Z. v K. To, kar Vi imenujete glivice, bodo bradavice, zato Vas opozarjamo na odgovor na 79. vprašanje v današnjem listu.

J. V. na R. Učitelj sme biti občinski tajnik ter mu nihče ne sme tega prepovedati. — Krajni šolski predsednik more biti vsak pošten človek, če je vnet za šolstvo, naj ima v občini kaj posestva ali ne.

J. K. v S. Najprej nam morate povedati, kakšna kislina je prišla v Vašo slivovko, potem Vam bomo šele mogli dati svet, kako kislino iz nje spraviti.

A. H. v L. Če ne morete dokazati, da dotičnika res v gozdu kradeta, jih morate v miru pustiti. Če pa slednjič vender pridete na to, da je bil les nakraden, morate zadevo sodišču naznaniti, a sami nimate pravice les nazaj vzeti.

Fr. K. v N. Stroj, ki goni vozove na cesti (avtomobile) ni elektriški, ampak ga goni bencinov plin, pomešan z zrakom, ki se sproti vžiga z elektriško iskro. Stroj, ki goni voz za 6 oseb, ima najmanj 6 do 8 konjskih sil ter stane brez voza najmanj 4000 K. Iz tega posnamete, da te vrste stroji niso porabni kot gonilna sila za kmetijske stroje, ker so predragi.

J. L. v P. Vi bi bili morali škodo po divjačini precej in edino le okrajnemu glavarstvu naznaniti. Glavarstvo mora dati škodo ceniti in razsoditi, koliko povračila mora dati najemnik lova. Če se je cenitev opustila, morete reč naprej gnati, a sami boste težko kaj dosegli, če nimate večjega zastopnika. Sicer nam pa ni znano, kako pri Vas na Koroškem postopajo glavarstva v enakih slučajih.

J. S. v V. Vaše drevje je napadeno po krvavi uši.

A. U. v B. Pri Vas ima dežela tudi užitnino v zakupu, in kakor se nam je povedalo, morajo deželni dacarji tudi vino malaga smatrati za navadno vino, ne pa za liker.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inzerat na celi strani 32 K, na 1/2 strani 16 K, na 1/4 strani 10 K in na 1/8 strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

St. 8.

V Ljubljani, 30. aprila 1900. Leto XVII.

Tržne cene.

Deželni pridelki:

V Ljubljani, 28. aprila 1900. (Izvirno poročilo.)

Semena: Domača detelja novo blago K 130.— h do K 140.— h; nemška detelja (lucerna) K 110.— h do K 120.— h; gorenjska repa K 70.— 72 h; laneno seme, domače ozimno K 31.— h; konopno seme K 36.— h do K 36.50 h; kuminovo seme K 64.— h do K 66.— h.

Fižol: Rudeči ribniški K 19.50 h; rudeči Hrvat K 17.— h; prepeličar (koks) K 20.— h. (Vse cene semen in fižola veljajo za 100 kg čistnega blaga, kakor ga kmetovalci pripeljejo na prodaj i. s. novo blago.)

Suhe češplje: v dimu sušene K 30.— h do K 34.— h. brez dima sušene K 34.— h. do K 40.— h.

Orehi domači: K 36.— h do K 40.— h.

Ježice nove: K 8.— h do K 9.25 h za 100 klgr.

Med čist: po K 90.— h do K 94.— h.

Kože. Goveje, težke nad 45 kg po K 84.— h do K 88.— h.

" težke od 30 do 45 kg " 76.— " " 80.— "

" lahke " 80.— " " 82.— "

(Te cene veljajo za 100 kg in sicer za kože izdelane po tukajšnjih običajih z rogovi vred. Bikove kože po 60 h klgr.)

Telečje kože: K 1.14 za kg.

Kozličeve kože po K 1.50 h do K 1.60 h.

Svinjske kože: Čiste, brez napak 64 h za kg.

Druge vrste 34 do 52 " " "

Kože lisic po K 11.25 do 12.25

" kun " 30.— " 36.—

" dihurjev " 7.— " 8.—

" vidr " 24.— " 26.—

za par.

Kože zajcev po K 36.— do 42.— za 100 komadov.

Pepelika (potošl) po K 32.— 100 kg.

Žito:

V Ljubljani, 25. aprila 1900. Pšenica K 8.30 h, rž K 7.20 h, ječmen K 6.80 h, oves K 6.20 h, ajda K 8.70 h, proso K 9.50 h, turšica K 6.70 h, seno K 2.05 h, slama K —.— (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

Na Dunaji, 28. aprila 1900. Pšenica spoml. K 8.23 h, rž spoml. K 7.30 h, oves jesenski K 5.50 h, turšica K 5.85 h. (Vse cene veljajo za 50 kgr.)

FR. ŠEVČIK,

puškar in trgovec z orožjem v Ljubljani

Židovska ulica št. 7.,

priporoča vsem prijateljem lova svojo veliko zalogo raznovrstnih pušk najnovjših sistemov, samokresov, patronov in drugo strelivo, nadalje prijateljem

ribolova

raznovrstne palice za ribnice, vsakovrstne vrvice (Schnüre), trnike, umetne muhe (Kunstfliegen mit einfacher und Doppelangel) itd. itd. (42—1)

Vsa popravila izveršuje trajno, točno in po najnižji ceni.

Konjerejcem v vodiški okolici

naznanjam, da imam sedaj v oskrbi

dva cesarska žrebca

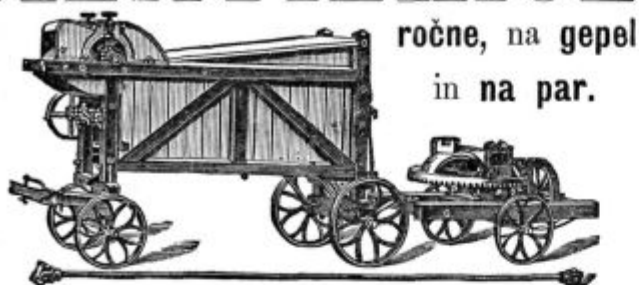
in mi bode odslej laže mogoče ustrezati njih željam.

(43—1)

Janez Štupar,

posestnik v Vodiceh (Gorenjsko).

Priznано izvrstne in najboljše
MLATILNICE

potem vsakovrstne **gepelne** za vprego od 1 do 6 konj; najnovjše **žitočistilnice, trijerje, reblijače; stiskalnice** za seno in slamo ročne, nepremične in prepeljive.

Valarje za polje iz jeklene ploščevine (Stahlblech-Feldwalzen), robati in gladki. **Pluge** z 1, 2, 3 in 4 lemeže; **travnike brane** klepne in dijagonalne. (19-4)

Stiskalnice za zeleno krmo; **sušilnice** za sadje in sočivje. Vsakovrstne stiskalnice in mlinci za grozdje in sadje; stroje za roblanje. Samodelujoče patentovane brizgalnice za trave in zelenjad „**Syphonia**“. **Sejalni stroji** „**Agricola**“ in stroji za košenje, trave, detelje in žita. Vse navedeno orodje izdeluje in razpošilja po najnovejši sestavi

PH. MAYFARTH & drug.

c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par

DUNAJ, II. Taborstrasse št. 71.

Odlikovan z nad 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami

Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastoj

Zastopniki in prekupci se iščejo.

Ustanovljeno leta 1872. — 750 delavcev.

Francišek Štupica,

trgovec v Ljubljani

na Marije Terezije cesti, poleg „Figovca“

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih potrebščin, kakor: Roman in portland cement, železniške šine, nosilke (traverze), bičje za obivanje stropov, dratenci, okovi za vrata in okna.

Raznovrstne štedilnike (Sparherde), peči, bogato pozlačene nagrobne križe, vlitte železne kotle, trombe (Pumpe) za vodnjake. Peresa (Fedre) za vozove in osij (Achse).

Razno kuhinjsko opravo, mnogovrstne tehtnice in uteže. (37-3)

Železno, medno in bakreno ploščevino. Za strehe in zlebove cinkasto in pocinjeno ploščevino ter strešnega papirja (kleja).

Različno orodje za kmetovalce, mizarje, kovače, ključavničarje, kleparje in kolarje. Zagrinjala (Plohe) za vozove, žimo itd.

Veliko zalogo specerijskega blaga, fino kavo, riž, sladkor, moko, olje, špirit, rum, slivovko in razno drugo blago.

Semena domače in nemške (francoske) velikanske pese in travnik semen.

Jajca za valenje

od zanesljivih plemenskih kur, kakor:

Velike grahnate Plymouth Rocks	eno po 40 h.
Velike Houdan z čopom	» » 40 »
Velike Dorking z srebrnim vratom	» » 40 »
Oreve-Cveur modre z čopom	» » 50 »
Črne Holandke z belim čopom	» » 50 »
Bele Leghorn	» » 50 »
Laske kure jerebično progaste	» » 50 »
Domači Fazan (Maloy)	» » 50 »
Hamburški veliki Fazan	» » 60 »
Velike laske gosi	» » eno po 1 K 20 »

in 3 mesece stara plem. piščeta teh vrst eno po 4 K in ml. pave. Manj ko 10 jajc ne odpošlje in za dobro došlost in postrežbo jamči **Ivan Kranjo**, veleposestnik v St. Ilju pošta Velenje, Štajersko. (38-3)

Vsakovrstna

zanesljiva semena

kakor: domače, lucerne ali nemške in rudeče detelje; velikanske rumene, bele in rudeče pese; repno seme; raznih trav in vsih vrst salat se dobivajo po nizkih cenah pri

Josipu Kordinu v Ljubljani,

pred Škofijo št. 4. (14-7)

Strokovno vrejena trgovina semen

Alojzija Korsika,

umetnega in trgovskega vrtnarja v Ljubljani,

Šlenburgove ulice šte. 5.

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih, travnih, zelenjadnih in cvetličnih semen, kakor svojo bogato zalogo čiste, predenice proste detelje in družih krmskih semen. Nadalje izdelovanje svežih in suhih vencev in šopkov za vsakotere slavnosti, sploh vse v vrtnarsko stroko spadajoče dela. (17-7)

Ceniki na zahtevo brezplačno in poštnine prosto.

OVES
(Willkomm.)

Ta težka vrsta ovsu vspeva v vsaki zemlji, je najzgodnejša, dá zelo obilo pridelka, visoko in prav dobro slamo za krmljenje ter nepreleži. Ker se ta oves redko seje, zadošča na oralo 50 kg. (25-4)

Razpošilja se z vrečo vred 25 kg za K 9.—; 50 kg za K 17.—; 100 kg za K 32.—. Vzorci v vrečkah po 5 kg se pošiljajo poštne prosto (franco) ako se znesek K 3.— naprej pošlje na

grajščinsko oskrbnništvo Goliče

pri Konjicah na Sp. Štajerskem.

Največja zaloga raznega semena

na pr. **večne nemške detelje** (lucerne), štajarske detelje, in karnatke, turške in travniške detelje, raznih vrst **velikanske pese**, ki je splošno znana kot najboljša krma; potem **travna semena** za suha, mokra, peščena ali ilovnata tla. Velika zaloga raznih semen cikoriije, dobra krma za prasiče, salate, kumar, peteršilja, zelene, sladkega graha, fižola in drugih zelenjadnih vrst.

Mnogobrojnega poseta prosi

(23-5)

PETER LASSNIK
v Ljubljani.

Našla se je

tekem zadnjih dni meseca suša v hranilničnem uradu **svota 120 glđ.** v bankovcih.

Oni, ki je ta znesek izgubil, oglasi naj se pri podpisani hranilnici. (40-2)

Kranjska hranilnica

v Ljubljani, dne 27. suša 1900.

Išče se najemnik

(39-3)

za kmetijo, obsegajočo 40 ha polja in 30 ha travnikov.

Natančneje se izve pri oskrbniškem uradu grajsčine Ruperčvrh (Rupertshof) pri Rudolfovem.

Za pomladansko setev!

Prevzel sem za nekatere kmetijske podružnice našega okraja zalogo semen in si usojam častite kmetovalce opozarjati, da imam v zalogi pristno seme **Orjaške pese**: »Eckendorfer«, »Oberndorfer« in »Mamut«; seme **domače (rudeče) in nemške (lucernske) detelje**, **semenski oves**: »bavarski gorski« in »duparski« (Duppauer) in razna druga poljedelska, vrtna in **ovetlična semena**.

Za pristnost in kaljivost semen garantujem. Ceniki so na razpolago. Pismena naročila se točno izvršujejo.

Anton Ditrich,
trgovec v Postojni.

(35-4)

Deteljno seme.

Ker je podpisana družba prepričana, da se je obraniti predenice (žide) v detelji le tedaj, ako se seje čisto seme ukrenila je posredovati tudi letos svojim udom nakup zanesljivega deteljnega semena.

Tisti udje, ki hočejo tedaj tako seme, naroče naj ga pri podpisani družbi.

Naročeno seme je pregledano od c. kr. pregledovalne postaje na Dunaji.

1 klgr. prave francoske lucerne (nemške ali večne detelje) stoji 1 K 20 v, 1 klgr. debelozrnate domače t. j. štajarske, rudeče detelje stoji 1 K 40 v. Naročila se sprejemajo samo od udov.

Vreče in vožnji listi se ne zaračunajo.

Opomnja. Cene postavljene so tako nizko, da cenejši ni mogoče dati »poštenega« semena »brez predenice«. Ker je ponujano seme dvakrat čisteno in le odbrano debelo seme, zadostuje polovica semena v primeri s drugim cenim a slabim semenom, zato je kupec tega semena na vsak način na dobičku. (4-5)

Ravno tako oddajala bo podpisana družba

pravo rusko laneno seme

in sicer

kilogram po 30 vinarjev.

Naročniki naj se za navedena semena takoj oglase pri podpisani družbi. Naročitvam je priložiti vsaj polovico zneska za naročeno blago kot aro. Naznaniti je natančno: naročnikovo bivališče, zadnjo pošto, oziroma železniško postajo.

== Manj kot 5 kg se po pošti ne razpošilja. ==

Naročila je prijavititi:

c. kr. kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito) u natančni izuršitvi

Sušilnice za sadje in zelenjavo, škropilnice proti peronospori. Zboljšani sestav Vermorelov. Mehovi za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. Slamoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju, II./, Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Ceniki brezplačno!

(2-5)

☛ Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati. ☛

Mala naznanila.

Vsak ud c. kr. kmetijske družbe kranjske jame po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Nendje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Ribniški fižol, izbrano semensko blago, ima naprodaj Jak. Lavrenčič v Sodražici pri Ribnici. — Cena po dogovoru. (82)

800 cepljenih trt ima naprodaj Andrej Stritar v Sv. Križu pri Kostanjevici. Cena po dogovoru (102)

Jajca za valenje, od velikih belih kokošij „Langshan“ prodaja po 15 kr. komad Ivan Stele, posestnik in mlinar v Zalogu pod Ljubljano št. 33. (103)

Učenca za ključarsko obrt sprejme takoj Anton Ličar, ključavničar v Škofji Loki. Vse drugo dogovori se ustmeno. (106)

Ribniškega fižola, več tisoč kilogramov, izbrano semensko blago, prodaja Luka Kovačič v Žigmaricah, pošta Sodražica. Cena po dogovoru. (107)

Učenca za kovaško obrt, krepkega in od poštenih starišev, sprejme Gašper Maher, kovač in živinozdravniški pomočnik v Škofji Loki. Vse drugo ustmeno. (109)

Učenca za čevlarsko obrt, krepkega in poštenega, sprejme takoj, R. Merčun, čevlarski mojster v Ljubljani, Hradeckega vas. (110)

Ose z najboljšega brusnega kamna 100 kosov za 3 gld. 10 kr. priporoča J. Razboršek v Šmartnem pri Litiji. Pošilja se v vsaki množini po povzetju (111)

Gosje jajca za valenje razpošilja po 60 vin. komad Ed. Dragan v Belpiši, Gorenjsko. (112)

Krepkega dečka, kateri je zmožen pisave in ima veselje do vrtinarstva sprejme takoj oskrbnistvo graščine Križ pri Kamniku. Taki, ki so zmožni nemškega jezika ali pa vajeni vže nekaj vrtinarstva imajo prednost. (113)

Dve kobile po 6 let stare, 15 pestij visoke, fukse, dalje 1 voz (Deichsel), 1 kočijo in več jesenovih dil ima naprodaj Jos. Gostiša, v Logatcu. Cena po dogovoru. (114)

Zgubilo se je 50 gld. 26. marca t. l. na državni cesti iz Vrhnike v Ljubljano. Najditelj naj izvoli oddati denar proti nagradi pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani (115)

Zakaj so še ljudje, kateri Kathreiner-Kneipp-ovo sladno kavo ne rabijo, akoravno je tako dobrodišeča in zdrava kavina pijača?

Ker še vsi ne vedo, ktere velike prednosti ima Kathreinerjeva kava, katera skozi en ekstrakt bobove rastline duh in okus bobove kave zadobi. Taista toraj združi na neprecenljivi način dobre zdravju delujoče lastnosti domačega sladnega preparata z preljubljenim duhom bobove kave. Kathreiner-Kneippova sladna kava služi posebno za primes k bobovi kavi, diši pa tudi ako se sama použije. Dobi se povsodi, ne sme se pa nikoli odprta prodajati in je samo pristna v znanih izvirnih zavojih z podobo župnika Kneippa in z imenom „Kathreiner“.

Josip Lorber & Co.

Žalec pri Celji. Štajersko.

Najnovejše izdelovanje patentovanih priprav za streljanje proti toči.

Te priprave bašejo se s patroni in vžigajo s kapselni. Streljanje je zelo lahko, prikladno in popolnoma brez vsake nevarnosti, pri vsem tem pa se vendar garantujejo najboljši uspehi.

Vkljub temu, da je priprava vse hvale vredna ter se ji priložijo še 4 kovinski patroni in druge potrebščine, je cena 113 K zelo nizka. (44—1)

Doktorja pl. Trnkóczyja

preskušena zdravilna in redilna sredstva, preskušena že mnogo let, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani.

Najceneje se dobivajo v podpisani lekarni, če se naroča po pošti, odkoder se ta zdravila vsak dan na vse strani sveta z obratno pošto s poštnim povzetjem takoj pošiljajo, tudi celo samo jeden komad z natančnim navodilom o uporabi.

Za štedilne gospodinje, dojenčke, otroke, nerodne, okrevajoče, slabotneže, malokrvne, bledične, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se namesto brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja doktorja pl. Trnkóczyja

Kakao sladni čaj priporoča kot tečno, krepilno, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Zavojček (četiri kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

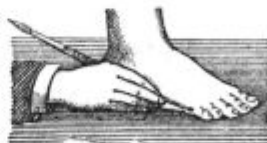
Dalje se priporoča: Doktorja pl. Trnkóczyja

Želodečne kapljice, Izborno sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepilno, bolest utešujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Kroglice, odvajalne, želodec čistilne. Čistijo želodec, odvajajo blato, odpravljajo napenjanje in zabasane želodca brez vseh bolečin, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih kroglicah. Škatlja 42 h, šest škatljic 2 K 10 h. — Posuškene kroglice. Škatlja 80 h, tri škatlje 2 K.

Prsni, plučni in kašljav sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko razvrtljivim apnenim železom, utišuje kašelj, raztvorja sliz, lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K.

Drgnilni ali udov evet (protinski evet, Gichtgeist) priporočljiv je kot boli utešujoče, lajšajoče drgnjenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživljajoče drgnjenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Varstvena znamka

Tinktura za kurja očesa, preskušeno sredstvo proti bolestnim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priloženim čopičem bolno mesto zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja

pl. Trnkóczyja redilne pripravke za živino.

Doktorja pl. Trnkóczyja (41—2)

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Že blizu 50 let z najboljšim uspehom uporabljevan, kadar krave nočejo žreti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom glede uporabe 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

Varstvena znamka.

Praščiji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dijetlično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in toličce. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K. Glasom razglasa visoke c. kr. deželne vlade z dne 18. julija 1899 smejo ta prašek tudi trgovci prodajati. Zahteva naj se pa pri isih samo pod imenom doktorja pl. Trnkóczyja praščiji prašek, pristen samo z gorelno varstveno znamko.

Za pomladansko setev!

Prevzel sem za nekatere kmetijske podružnice našega okraja zalogo semen in si usojam častite kmetovalce opozarjati, da imam v zalogi pristno seme **Orjaške pese**: »Eckendorfer«, »Obendorfer« in »Mamut«; seme **domače (rudeče) in nemške (lucernske) detelje, semenski oves**: »bavarski gorski« in »duparski« (Duppauer) in razna druga poljedelska, vrtna in cvetlična semena.

Za pristnost in kaljivost semen garantujem. Ceniki so na razpolago. Pismena naročila se točno izvršujejo.

Anton Ditrich,

trgovec v Postojni.

(35—3)

JOSIP LEUZ

trgovec

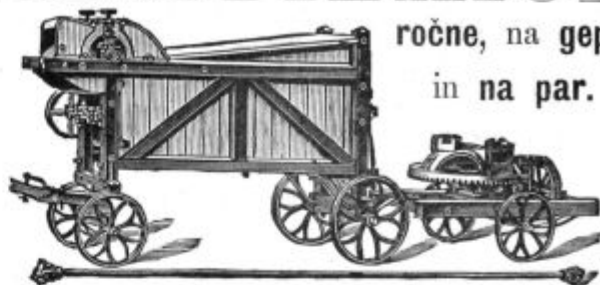
(8 4

v Ljubljani, Reseljnova cesta

kupuje in prodaja vsakovrstni semenski krompir; za seme ima v zalogi: zgodnji rožnik, onejidovca, beli okrogli češki in moravski krompir. Tudi ima v zalogi in razprodaja na drobno pravo, čiščeno domačo ali štajersko deteljo in pravo francosko lucerno deteljo po najnižjih cenah. Nadalje izvrstno jedilno čebulo, čebulček, suhe gobe, semenski oves, ajdo, itd. itd.

Nadalje ima naprodaj vsakovrstna račja, gosja in kurja jajca za valenje.

Priznано izvrstne in najboljše MLATILNICE

ročne, na gepel
in na par.

potem vsakovrstne **gepelne** za vprego od 1 do 6 konj; najnovjše **žitočistilnice, trijerje, reblijače; stiskalnice** za seno in slamo ročne, nepremične in prepeljive.

Valarje za polje iz jeklene ploščevine (Stahlblech Feldwalzen), robati in gladki. **Pluge** z 1, 2, 3 in 4 lemeže; **travniške brane** klepe in dijagonalne. 19—3)

Stiskalnice za zeleno krmo; **sušilnice** za sadje in sočivje. Vsakovrstne stiskalnice in mlinci za grozdje in sadje; stroje za roblanje. Samodelujoče patentovane brizgalnice za trnje in zelenjad „Syphonia“. **Sejalni stroji** „Agricola“ in stroji za košenje, trave, detelje in žita. Vse navedeno orodje izdeluje in razpošilja po najnovejši sestavi

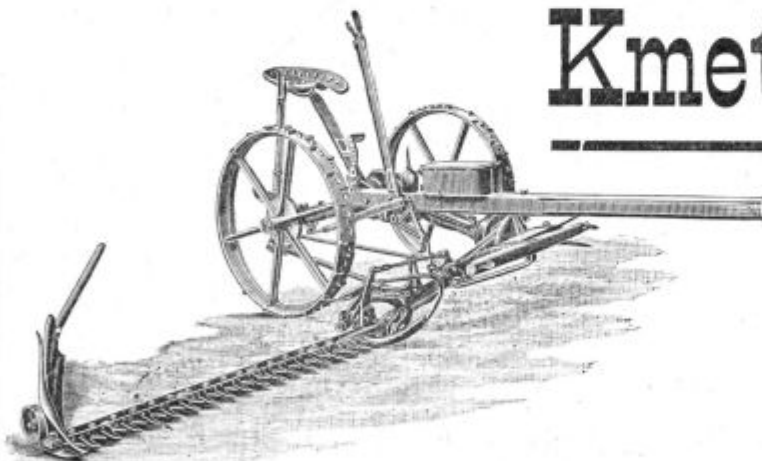
PH. MAYFARTH & drug.

c. kr. edino priv. tovarne kmet. strojev, livarna in fužina na par
DUNAJ, II. Taborstrasse št 71.

Odlikovan z nad 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi kolajnami. Obširne cenike in mnogoštevilna priznanska pisma zastoj. Zastopniki in prekupei se iščejo.

Ustanovljeno leta 1872. — 750 delavcev.

Kmetje! Pozor!

Vsakemu bode že znano, da se je železnina in druge reči, kakor tudi kmetijskih stroji, jako podražila, navzlic temu zamerimo še vsakemu posestniku, ki si želi kupiti dobro in zanesljivo **slamoreznico, mlatilnico, gepelj, čistilnico** ali druge stroje po dosedanjih, vsem znanih **jako znižanih cenah**, ker smo se že poprej z več 100 stroji preskrbeli, zato ne zamudi nihče te prilike, nabaviti si potreben stroj.

Ker delavcev pri kmetiji vedno bolj pomanjkuje, bomo imeli od sedaj naprej še vse druge, jako koristne stroje v skladišču,

s katerimi si bode zamogel vsak hitro in pravilno obdelovati njive, kakor: **železne pluge**, katerih ni treba držati, s katerim lahko en sam mlad deček dela, in so tudi za porabo pri krompirju, turšici in celo v vinogradih itd.; **stroje za sejati**, vsakemu kmetu jako koristni, ker si prihrani seme, čas in delavcev; **stroje za kositev trave in žita** vleče lahko 1 konj in se rabijo celo v neravnih tleh; **stroje za obračanje sena** pelje 1 konj in naredi več kakor 8 mož, ter se suši trava polovno in hitreje; **stroje za mlekarstvo** iz najboljših tovarn. Končno tudi **slamoreznice**, katere imajo ležišče na kroglice in so brez koles.

(31—2)

Vsak stroj se dobi na poskušnjo in pod jamstvom le pri trdki

Karola Kavšeka nasl. SCHNEIDER & VEROVŠEK

Ljubljana, Dunajska cesta št. 18.

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske jame po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Pluge in osipalnice, najbolj sestavljene, izdeluje od 16 kron naprej; dalje izdeluje vsakovrstne okopalnike, vse iz železa, najboljše vrste. Vse je izdelano iz pravega štajarskega železa ter po najnižjih cenah. Matej Bregant, izdelovatelj plugov v Orehovci, pošta Rače (Kranichsfeld), Spodnje Štajersko. (52)

Žlahtne mrve, 600–700 centov, 100 kg 4 krone, odda grajščina Polhovgradec. (79)

Ribniški fižol, izbrano semensko blago, ima naprodaj Jak. Lavrenčič v Sodražici pri Ribnici. — Cena po dogovoru. (82)

Vinsko posodo, dobro ohranjeno, lepe velike hrastove kadi, in eden voz (teiksel) še v prav dobrem stanu se prodaja po ceni v Borovnici pri Jos. Verbiču. (83)

Obodov, prav lepih za sir, iz bukovega lesa ima naprodaj po nizki ceni: Mlekarska zadruga v Srednji Vasi v Bohinji. (84)

Švedski semenski oves, kakor tudi lep čist ječmen ima naprodaj Matej Prosekar, posestnik na Plešivcu, pošta Kotmaraves pri Celovcu. (88)

Hmelove sadike, popolnoma zdrave, prodaja od poznega hmelja 100 komadov po 1 gld. 10 kr., 1000 za 8 gld.; golding-sadike 100 kom. za 1 gld. 50 kr. Ivan Apat na Vranskem. (91)

Račje jajca, od velikih ameriških rac, po 20 vin. komad, ima naprodaj Anton Šifrer v Žabnici št. 13, pošta Škofjaloka. (93)

800 cepljenih trt, večinoma na rup. montikolo ima naprodaj Valentin Mikuluš v Št. Vidu nad Vipavo po 20 vin. komad. (94)

Bezgovno žganje, čisto, naravno, katero bi se za zdravilo rabilo želi kupiti Janez Repuš, posestnik v Št. Janžu (Dolenjsko). (96)

Strešno opeko iz cementa ter raznovrstne plošče za tlak izdeluje in prodaja po ugodni ceni proti jamstvu in trajnosti blaga na 10 let, Juri Jenko, zidarski mojster st. podjetnik na Jami št. 47 pri Kranju. (97)

Čebelarji, kateri imajo dobre in zdrave čebele naprodaj blagovolijo naj to naznaniti prvemu čebelarju na Gorenjskem Mih. Ambrožiču v Mojstrani. (101)

800 cepljenih trt ima naprodaj Andrej Stritar v Sv. Križu pri Kostanjevici. Cena po dogovoru (102)

Jajca za valenje, od velikih belih kokošij »Langshan« prodaja po 15 kr. komad Ivan Stele, posestnik in mlinar v Zalogu pod Ljubljano št. 33. (103)

Tepkov most, čist in dober, 700 litrov po 24 h, ima naprodaj Matevž Perne pri sv. Luciji, pošta Begunje, Gorenjsko. (104)

Dva mlinska kamna, večji meri v visokosti 64 cm, v širokosti 1.06 cm, manjši meri v visokosti 28 cm, v širokosti 79 cm, oba iz črnega kamna, sta naprodaj pri D. Repetu v Mlinem, pošta Bled. Cena po dogovoru. (105)

Učenca za ključarsko obrt sprejme takoj Anton Ličar, ključavničar v Škofji Loki. Vse drugo dogovori se ustmeno. (106)

Ribniškega fižola, več tisoč kilogramov, izbrano semensko blago, prodaja Luka Kovačič v Žigmaricah, pošta Sodražica. Cena po dogovoru. (107)

Dva psa, izvrstna jazbečarja (Dakseljna), izurjena tudi za drugo divjačino, cenjena 300 kron, sta naprodaj pri Janezu Štiglicu v Škofji Loki. (108)

Učenca za kovaško obrt, krepkega in od poštenih starišev, sprejme Gašper Maher, kovač in živinozdravniški pomočnik v Škofji Loki. Vse drugo ustmeno. (109)

Učenca za čevljarstvo obrt, krepkega in poštenega, sprejme takoj, R. Merčun, čevljarški mojster v Ljubljani, Hradeckega vas. (110)

Našla se je

tekem zadnjih dni meseca sušca v hranilničnem uradu **svota 120 gld.** v bankovcih. Oni, ki je ta znesek izgubil, oglasi naj se pri podpisani hranilnici. (40–1)

Kranjska hranilnica

v Ljubljani, dne 27. sušca 1900.

Išče se najemnik

za kmetijo, obsegajočo 40 ha polja in 30 ha travnikov.

Natančneje se izve pri oskrbniskemu uradu grajščine Ruperčevrh (Rupertshof) pri Rudolfovem.

Doktorja pl. Trnkóczyja

preskušena zdravilna in redilna sredstva, preskušena že mnogo let, priporoča in razpošilja

lekarna Trnkóczy v Ljubljani.

Najceneje se dobivajo v podpisani lekarni, če se naroča po pošti, odkoder se ta zdravila vsak dan na vse strani sveta z obratno pošto s poštnim povzetjem takoj pošiljajo, tudi celo samo jeden komad z natančnim navodilom o uporabi.

Za štedilne gospodinjice, dojenčke, otroke, nervozne, okrevajoče, slabotne, malokrvne, bledice, za vsakega bolnika, sploh za vsakega se nameste brezmočne, razdražujoče kave in ruskega čaja doktorja pl. Trnkóczyja

Kakao sladni čaj priporoča kot tečno, krepilno, zdravo in najceneje hranilno sredstvo. Zavojček (četrt kile vsebine) 40 h, 14 zavojčkov samo 5 K.

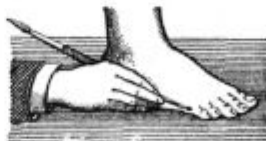
Dalje se priporoča: Doktorja pl. Trnkóczyja

Želodečne kapljice. Izborna sredstvo za želodec. Deluje pomirjujoče, krepilno, bolest utesujoče, tek vzbujajoče, čisti želodec in pospešuje prebavo. Steklenica 40 h, pol tucata 2 K.

Kroglice. odvajalne, želodec čistilne. Čistijo želodec, odvajajo blato, odpravljajo napenjanje in zabasane žilce brez vseh bolečin, kakor se to čestokrat pripeti pri drugih kroglicah. Skatlja 42 h, šest skatljic 2 K 10 h. — Pomenkrene kroglice. Skatlja 80 h, tri skatljice 2 K.

Prsni, pljučni in kašljav sok ali zeliščni sirup, prirejen z lahko raztopitvijo v apnenim železom, utišuje kašelj, raztoplja sluz, lajša bol in kašelj, vzbuja tek in tvori kri. Steklenica 1 K 12 h, pol tucata 5 K.

Drgnilni ali udov evet (protinski evet, Gichtgeist) priporočljiv je kot boli utesujoče, lajšajoče drgnjenje v križu, rokah in nogah, kot novo poživljajoče drgnjenje po dolgem hodu in težkem delu. Steklenica 1 K, šest steklenic 4 K 50 h.

Varstvena znamka

Tinktura za kurja očesa,

preskušeno sredstvo proti boleznim kurjim očesom, bradavicam, roženici, žuljem in ozeblinam. Ima to veliko prednost, da je treba s priloženim čopičem bolno mesto zgolj namazati. Steklenica 80 h, šest steklenic 3 K 50 h.

Ker je vedna skrb p. n. ekonomov, poljedelcev, živinorejcev itd. obrnjena na vzdrževanje zdrave in krepke živine, opozarjamo iste posebno na doktorja pl. Trnkóczyja redilne pripravke za živino.

Doktorja pl. Trnkóczyja (41–1)

Živinski redilni prašek za notranjo rabo pri kravah, volih in konjih. Ze blizu 50 let z najboljšim uspehom uporabljevan, kadar krave nočejo žreti, in da se zboljšuje mleko. Zavojček z navodilom glede uporabe 1 K, pet zavojčkov samo 4 K.

Varstvena znamka.

Praščiji redilni in krmilni prašek. Varstveno in dietetično sredstvo za prašiče. Za notranjo rabo, služi za tvorbo mesa in tolske. Zavojček 50 h, pet zavojčkov samo 2 K. Glasom razglašalo visoke c. kr. deželne vlade z dne 18. julija 1899 smejo ta prašek tudi trgovci prodajati. Zahteva naj se pa pri istih samo pod imenom doktorja pl. Trnkóczyja praščiji prašek, pristen samo z gorenjo varstveno znamko.

Išče se najemnik ⁽³⁹⁻¹⁾

za kmetijo, obsegajočo 40 ha polja in 30 ha travnikov.

Natančneje se izve pri oskrbniskemu uradu grajščine Ruperčvrh (Rupertshof) pri Rudolfovem.

Za pomladansko setev!

Prevzel sem za nekatere kmetijske podružnice našega okraja zalogo semen in si usojam častite kmetovalce opozarjati, da imam v zalogi pristno seme **Orjaške pese**: »Eckendorfer«, »Oberndorfer« in »Mamut«; seme **domače (rudeče) in nemške (lucernske) detelje**, **semenski oves**: »bavarski gorski« in »duparski« (Duppauer) in razna druga poljedelska, vrtna in **cvetlična semena**.

Za pristnost in kaljivost semen garantujem. Ceniki so na razpolago. Pismena naročila se točno izvršujejo.

Anton Ditrich,

trgoec v Postojni.

(35-2)

➡ Za travnike ➡

priporoča odpadke deteljnih semen od 6 do 12 kron 100 kg.

Moises & Neuwirth v Ljubljani,

(28-3)

Dunajska cesta

Naprodaj je večja množina

lepih 3 in 4 letnih smerekovih sadik,

ktore so vzgojene na slabi zemlji in 1000 metrov nad morsko višino; iste so posebno priporočljive za presaditev v nižje lege. Cena za prve 4 krone za 1000, za druge 5 kron za 1000 komadov, zadelane in postavljene na železniško postajo Trbovlje ali pa Zagorje.

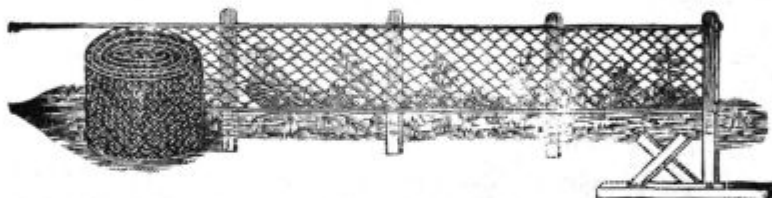
Naročila sprejema

(22-4)

M. KIRCHSCHLAGER,

c. kr. nadinženir v Ljubljani

Praktične in cene
žične ograje

Mrežaste modroce za
postelje

Evgen Ivanc, Sodražica (Kranjsko)

priporoča sl. občinstvu v naročbo vsakovrstne žične mreže, za vrtno ograje, kurja dvorišča, preprežke v oknih in linah, za presipanje peska in gromoz, snaženje nog i. t. d. Izdeluje in ima vedno v zalogi: elastične mrežaste modroce za postelje, vsakovrstne medne in železne tkanine za čistilne stroje, mline, i. t. d. — Pocinjeno jekleno žico z bodali za ograje gozdov, pašnikov i. t. d. Zagotavlja hitro solidno in ceno postrežbo.

➡ Ilustrovan cenik na zahtevanje brezplačno! ➡

(32-2)

Vnovič znižane cene!

Vse stroje za poljedelstvo.

Vnovič znižane cene!

Trijerji (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi

Sušilnice za sadje in zelenjavo, škroplilnice proti peronospori. Zboljšani sestav Vermorelov. Mehovi za žveplanje trt.

Mlatilnice, mlini za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. Slamoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnice za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje, prodaja v najboljši izvršitvi

IG. HELLER na Dunaju, II., Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo! — Ceniki brezplačno!

(2-4)

➡ Pred ponarejenjem se je posebno treba varovati. ➡

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Dva konja, eden pram, star 5 let, 15 pestij visok, drugi tudi pram, star 2 leti in 15 $\frac{1}{2}$ pesti visok, prvi vaje težke in lahke vožnje, drugi še nezna voziti, ima naprodaj Martin Pirc, posestnik v Mateni, pošta Ig. Cena po dogovoru. (14)

Pluge in osipalnice, najboljše sestavljene, izdeluje od 16 kron naprej; dalje izdeluje vsakovrstne okopalnike, vse iz železa, najboljše vrste. Vse je izdelano iz pravega štajarskega železa ter po najnižjih cenah. Matej Bregant, izdelovatelj plugov v Orehovesi, pošta Rače (Kranichsfeld). Spodnje Štajersko. (52)

Učenca, kateri ima veselje do mizararske obrti sprejme takoj Ognje-slav Pivk, mizar v Dilcah pri Postojni. (75)

Žlahtne mrve, 600 - 700 centov, 100 kg 4 krone, odda grajščina Polhovgradec. (79)

Bika, belančke pasme 15 mesecev starega prodaja Andrej Urbančič v Knežaku na Notranjskem. (80)

Kobilo, šimlo, stara 7 let, visoka 17 pestij, vajena težke vožnje; potem bika, pingavca, 2 leti star, prav lep, dober plemenjak, ima naprodaj Franc Pogačar, posestnik v Klancu, št. 50, pošta Komenda. (81)

Ribniški fižol, izbrano semensko blago, ima naprodaj Jak. Lavrenčič v Sodražici pri Ribnici. — Cena po dogovoru. (82)

Vinsko posodo, dobro ohranjeno, lepe velike hrastove kadi, in eden voz (teiskel) še v prav dobrem stanu se prodaja po ceni v Borovnici pri Jos. Verbiču. (83)

Obodov, prav lepih za sir, iz bukovega lesa ima naprodaj po niski ceni: Mlekarska zadruga v Srednji Vasi v Bohinju. (84)

Zgodnji kifelčar, lepo semensko blago, je naprodaj. Kje? pove uredništvo „Kmetovalca“. (85)

Kraškega psa, kake 2 leti starega, hudega, za na verigo, oz. črva, želi kupiti Štefan Pečnik v Št. Vidu nad Ljubljano. (86)

Dva konja, eden star 7, drugi 9 let, za vsako delo vajena, visoka po 15 pesti, prodaja Marko Kure, posestnik v Brezovici pri Kočevju. Cena po dogovoru. (87)

Švedski semenski oves, kakor tudi lep čist ječmen ima naprodaj Matej Prosekar, posestnik na Plešivcu, pošta Kotmaravci pri Celovcu. (88)

Krompir, „kraški hrastovec“, semensko blago, ima naprodaj Ant. Kernel, posestnik v Radohovi Vasi št. 16., pošta Št. Peter na Krasu. (89)

Kobila, breja, črne barve, 160 cm visoka, 5 let stara, vsake vožnje navajena, brez napake, je naprodaj pri Ivanu Grebencu v Levškici, pošta Ortenek. (90)

Hmelove sadike, popolnoma zdrave, prodaja od poznega hmelja 100 komadov po 1 gld. 10 kr., 1000 za 8 gld.; golding-sadike 100 kom. za 1 gld. 50 kr. Ivan Apat na Vranskem. (91)

Slamnat panje, še čisto nove, različne velikosti, prodam ali pa zamenjam za čebele. Martin Černut, čebelar na Vratih (Unter Thörl) Koroško. (92)

Račje jajca, od velikih ameriških rac, po 20 vin. komad, ima naprodaj Anton Sifer v Žabnici št. 13, pošta Škofjaloka. (93)

800 cepljenih trt, večinoma na rup. montikolo ima naprodaj Valentin Mikuluš v Št. Vidu nad Vipavo po 20 vin. komad. (94)

Puško, dvocevko, ima naprodaj Hrabroslav Roje, učitelj v Štjaku, pošta Štanjel. Cena po dogovoru. (95)

Bezgovno žganje, čisto, naravno, katero bi se za zdravilo rabilo želi kupiti Janez Reponš, posestnik v Št. Janžu (Dolenjsko). (96)

Strešno opeko iz cementa ter raznovrstne plošče za tlak izdeluje in prodaja po ugodni ceni proti jamstvu in trajnosti blaga na 10 let, Juri Jenko, zidarski mojster st. podjetnik na Jami št. 47 pri Kranju. (97)

Mešane slame, 100 centov, prodaja Anton Sedej, posestnik v Doleh, pošta Idrija. Cena po dogovoru. (98)

Mala trgovina v Šiški pri Ljubljani, pripravna za eno žensko osebo, z dnevnim prometom od 10 do 15 gld. se odda pod ugodnimi pogoji. Potreben kapital je 500 gld. Vprašanja blagovoli se poslati pod „J. 500“ na upravnistično „Kmetovalca“. (99)

Dva čila konja, črne brve, precej širokih križev, po šest let stara, navajena hitre in težke vožnje in sta tudi prav izvrstna, prodaja Matevž Oblak, posestnik na Grabnu, pošta Ortenek. (100)

Največja zaloga

raznega semena

na pr. **večne nemške detelje** (lucerne), štajarske detelje, inkarnatke, turške in travniške detelje, raznih vrst **velikanske pese**, ki je splošno znana kot najboljša krma; potem **travna semena** za suha, mokra, peščena ali ilovnata tla. Velika zaloga raznih semen **cikorije**, dobra krma za prasice, **salate**, kumar, peteršilja, zelene, sladkega graha, fižola in drugih zelenjadnih vrst.

Mnogobrojnega poseta prosi

(23-3)

PETER LASSNIK
v Ljubljani.

Razglas.

Iz gozdne drevesnice v Bršlinu pri Novem mestu se bode oddalo letos spomladi sledeče sadike:

400.000 3letnih krepkih smrek;
60.000 presajenih 5 „ „
30.000 2 „ „ črnih borovcev;

Sadike se bodo prodajale v drevesnici ali pa primerno zavite in postavljene na pošto ali železniško postajo in sicer 3letne smreke po 3 krone, presajene smreke po 4 krone in črni borovci po 2 krone 40 vinarjev za tisoč (1000) komadov.

Pisma ali ustmena naročila za te sadike sprejema c. kr. okrajno glavarstvo v Novem mestu, Krškem in Črnomlju, c. kr. okrajno gozdno nadzorstvo v Novem mestu, Krškem in Črnomlju do 25. marca 1900 pri katerih se morajo naročena drevesca proti potrdilu takoj plačati.

C. kr. okrajno gozdno nadzorstvo v Novem mestu.

dne 8. februarja 1900.

(20-4)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Franc Brenc,

ključarski mojster v Ljubljani,

Cegnarjeve ulice št. 12 (Vodmat)

priporoča se za izvršitev vsakovrstnih

ključarskih, stavbenih in umetnih del

nadalje za izvršitev in napeljevanje

vsakovrstnih mrež za ograje pri

vrtih, potem mreže za modroce itd.,

itd., po najnižjih cenah. (34-2)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Razglas

živinskih semnjev za tekoče leto:

1. bode radi praznika sv. Jožefa v torek dne 20. marca,
2. dne 23. aprila,
3. dne 14. septembra, in (30—1)
4. radi nedelje dne 5. novembra.

Županstvo v Cerknem na Goriškem.

A. Kosmač, župan.

Naprodaj je večja množina

lepih 3 in 4letnih smerekovih sadik,

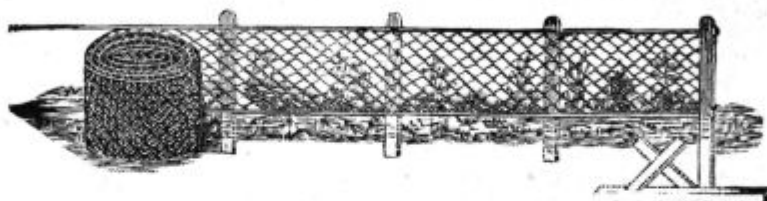
katere so vzgojene na slabi zemlji in 1000 metrov nad morskó višino; iste so posebno priporočljive za presaditev v nižje lege. Cena za prve 4 krone za 1000, za druge 5 kron za 1000 komadov, zadelane in postavljene na železniško postajo Trbovlje ali pa Zagorje.

Naročila sprejema (22—3)

M. KIRSCHSLAGER,

c. kr. nadinženir v Ljubljani.

Praktične in cene
žične ograje

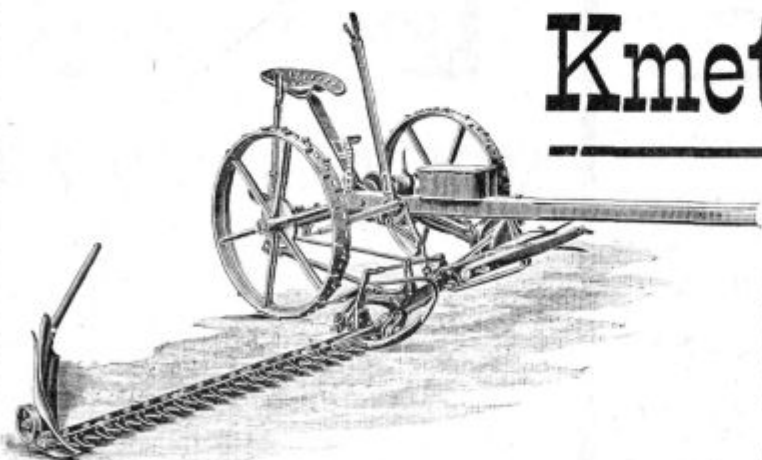
Mrežaste modroce za
postelje

Evgen Ivanc, Sodražica (Kranjsko)

priporoča sl. občinstvu v naročbo vsakovrstne žične mreže, za vrtné ograje, kurja dvorišča, preprežke v oknih in linah, za presipanje peska in gromoza, snaženje nog i. t. d. Izdeluje in ima vedno v zalogi: elastične mrežaste modroce za postelje, vsakovrstne medne in železne tkanine za čistilne stroje, mline, i. t. d. — Pocinjeno jekleno žico z bodali za ograje gozdov, pašnikov i. t. d. Zagotavlja hitro solidno in ceno postrežbo.

Ilustrovan cenik na zahtevanje brezplačno! (32—1)

Kmetje! Pozor!

Vsakemu bode že znano, da se je železnina in druge reči, kakor tudi kmetijskí stroji, jako podražila, navzlic temu zamo-remno še vsakemu posestniku, ki si želi kupiti dobro in zanesljivo **slamoreznico**, **mlatilnico**, **gepelj**, **čistilnico** ali druge stroje po dosedanjí, vsem znani jako **znižani** cení prodati, ker smo se že poprej z več 100 stroji preskrbeti, zato ne zamudi nihče te prilike, nabaviti si potreben stroj.

Ker delavcev pri kmetiji vedno bolj pomanjkuje, bomo imeli od sedaj naprej; še vse druge, jako koristne stroje v skladišču, s katerimi si bode zamogel vsak hitro in pravilno obdelovati njive, kakor: **železne pluge**, katerih ni treba držati, s katerim lahko en sam mlad deček dela, in so tudi za porabo pri krompirju, turšici in celo v vinogradih itd.; **stroje za sejati**, vsakemu kmetu jako koristni, ker si prihrani seme, čas in delavcev; **stroje za kositev trave in žita** vleče lahko 1 konj in se rabijo celo v neravnih tleh; **stroje za obračanje sena** pelje 1 konj in naredi več kakor 8 mož, ter se suši trava polovno in hitreje; **stroje za mlekarstvo** iz najboljših tovarn. Končno tudi **slamorenice**, katere imajo ležišče na kroglice in so brez koles.

(31—1)

Vsak stroj se dobi na poskušnjo in pod jamstvom le pri tvrdki

Karola Kavšeka nasl. SCHNEIDER & VEROVŠEK

Ljubljana, Dunajska cesta št. 18.

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske (sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno) prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čen to šteto plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Raznovrstna pristna bela in črna vina, cena od 28 vinarjev višje, priporoča Tomo Tollazzi v Dol. Logatcu. (24)

Blife, rip. portalis, enoletnih, dobro okorenjenih več tisoč je na prodaj pri oskrbnistvu g. Antona Pečenko v Rifenbergu, Gorisko. Cena po dogovoru. (35)

4000 zlahtnih drevesc, komad 50 h, divje kostanje, komad 60 h ima naprodaj Janko Hafner, posestnik v Žabnici pri Škofji Loki. (37)

Spargelnovih korenin (Spargelwurzeln) več tisoč, je naprodaj na Koserjevem posestvu na močvirju. Cena po dogovoru pri graščinskem oskrbnistvu v Ortneku (Dolenjsko). (41)

Teran; črn in bel Istrijanec; dalmatinec »Opollo«, kakor tudi zganje tropinovec, razpošilja od 56 l naprej. Za pristnost se jamči. Cene po dogovoru. Na zahtevanje vzorec proti plačilu pošilja Maks Ukmar, veleposestnik v Avberu p. Dutovlje pri Sežani (44)

Drevesca divjih kostanjev, različne velikosti in debelosti ima naprodaj Jos. Jarc, posestnik v Medvodah št. 9. (47)

Krompirja »oneida«, cel vagon proda skupno ali pa na drobno Franc Koselj, posest. v Smokuču, pošta Žerovnica, Gorenjsko. (51)

Nekaj tisoč gozdnih sadik 3letnih, črnega borovca, in 3letnih smrekic prve tisoč po 2 gl. druge tisoč po 2 gl. 50 kr. ima naprodaj Andrej Rovar na Colu nad Vipavo. (54)

Pravega kašijskega zelja (kapsa) seme, prav zanesljivo blago, prodaja po 40 kr. navadno žlico los. Mercina, posestnik v Zgor. Kašlju, pošta Zalog pod Ljubljano. (58)

Zajce največje pasme »angleški vider« za požlahtnenje domačih zajcev ima naprodaj: in sicer 5 mesečne samce kakor tudi mladiče L. Habat v Zagorju ob Savi. (59)

Krompirja »oneida«, lepo semenstvo blago, ima naprodaj Anton Kuralt, posestnik v Zgornji Senici, pošta Medvode — Cena po dogovoru. (60)

Kostanjevih drevesc, 7 letnih, belo in rudeče cvetočih; cena za bele 30 kr. komad, rudečecvetoče 50 kr. komad, oddaja Josip Koutny, cestni nadzornik v Ljubljani, Dunajska cesta (61)

Slivovca, pristnega, domačega, 1000 litrov ima naprodaj Ivan Tomažič v Tominjah 31, pošta Il. Bistrica. Cena po dogovoru. (62)

Bika, še ne dve leti starega, cikaste pasme, zelo lepega, proda Jože Žirovnik, v Bukovci pri Vidicah na Gorenjskem. (63)

8 do 10.000 jelševih sadik po 3 do 4 leta starih, ima naprodaj Jakob Kapel v Novi Susici, pošta Dolnja Košana na Krasu. Cena po dogovoru. (64)

Štiri svinje, ki imajo 30 praset, ima naprodaj Franc Mavrič, posestnik v Postojni. (65)

Ajdovih plev, okoli 300 mernikov, je naprodaj. Več pove Štefan Pečnik, posestnik v Št. Vidu nad Ljubljano. (66)

Dve kobile, ena prama, 7 let stara, 168 cm visoka, druga tudi prama, 1 leto stara, 163 cm visoka, proda Jakob Skok v Prištavi pri Mengešu. (67)

Vinsko sesalko najnovejšega sistema št. 1., z 12 metri cevi in drugo pritliklo, vse v najboljšem stanu, proda pod ugodnimi pogoji, ne radi nerabnosti temveč ker namerava omisliti drugo večjo: Andrej Mejač, vinski trgovec v Komendi pri Kamniku. (68)

Krepkega dečka, kateri ima veselje učiti se kovaštva sprejme takoj J. Resman, kovač na Zgoši, pošta Begunje, Gorenjsko. (69)

1000 močnih kolov za sadna drevesa, trte in vinograde ima naprodaj kmetijska podružnica v Rovtahn nad Logatcem. (70)

Usnjarija, v veliki fari ob deželni cesti z velikim prometom doma in v okolici se da pod ugodnimi pogoji v najem ali se tudi proda. Povpraša se pri Franc Železniku v Črnem potoku, pošta Šmartno pri Litiji. (71)

V najem se da ob okrajni cesti blizu župne cerkve stoječa, za gostilno in trgovino pripravljena hiša z vrtom in njivo v Sv. Križu p. Litiji. Več pove nadučitelj J. Jeglič istotam. (72)

Psenične slame več stotov, ima naprodaj Miha Poličar, posestnik v Velikem Naklu pri Kranju. Cena po dogovoru (73)

Bika, lepega pingavca, star 15 mesecev ima na prodaj Jožef Goštaša v Dol. Logatcu. Bik meri čez pas 1 58 m, visok 1 29 m, dolg 1 78 m. (74)

Učenca, kateri ima veselje do mizarske obrti sprejme takoj Ognjeslav Pivk, mizar v Dilcah pri Postojni. (75)

Išče se par dobrih stanovitnih, trpežno-vprežnih konj (ali kobile) srednje velikosti, če mogoče mladih ali srednje starosti. Kdor bi enake imel in prodati hotel, naj pismeno tudi pogojno ceno naznani Francetu Margonu, posestniku v Trnji št. 35, pošta Št. Peter, Notranjsko. (76)

Učenca, krepkega dečka, ki je dovršil ljudsko šolo vsprejme takoj pod ugodnimi pogoji v pouk Ivan Rakovec, ključavničar in izdelovatelj vodovodov v Begunjah, Gorenjsko. (77)

Bik, pingavsko-simentalskepasma, jako lep, 16 mesecev star, je naprodaj pri Jos. Juvanu, posestnik v Kosezah, pošta Šiška pri Ljubljani. (78)

Največja zaloga

raznega semena

na pr. **večne nemške detelje** (lucerne), štajarske detelje, inkarnatke, turške in travniške detelje, raznih vrst **velikanske pese**, ki je splošno znana kot najboljša krma; potem **travna semena** za suha, mokra, peščena ali ilovnata tla. Velika zaloga raznih semen **cikorije**, dobra krma za prasiče, **salate**, **kumar**, **petersilja**, **zelene**, **sladkega graha**, **fižola** in drugih zelenjadnih vrst.

Mnogobrojnega poseta prosi (23—2)

PETER LASSNIK
v Ljubljani.

Izborna, z največjem darilom v znesku

2000 kron

premovano

semensko jaro žito,

garantovano predenice očiščeno deteljno seme, (plombirano in s , otrdilom semenskega poskušališča)

travna semena, zmesi od trav in raznih detelj

za trajne in začasne senožeti za parke in vrtove ter semena od krmske in sladkorne pese, kakor tudi vsakovrstni krompir.

Svoje tudi v inozemstvu cenjene

posebne kulture zelenjadnega semena,

dalje gozdna semena, cvetlična semena le v najboljši kakovosti najcenejši ponuja

semenska tvrdka

ERNST BAHLSEN
v Pragi.

Preiskava se lahko pri dunajskem poskušališču ponovi.

Na tisuče priznanj in zahvalnih pisem more vsak pri meni ogledati. (29—2)

Ceniki in navodila za setev zastoj in franko.

Brzojavna naslova: Bahlisen, Praga.